Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Советен Министрий Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 105 (4430). ШИНАРДИ, 5 сентябрь, 1967 шу. Мах 2 кап.

ЯЛАТ—ДАЬХЕННА

ЯЛАТ ЭЦАРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ НОХЧ-ГIАЛГIАЙЧЕНО

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дизара баха боаггIача тайпара накъабахар духьа яхь а лаьца, пачхьалкхенга ялат дохкара план кхоачашъяьй Нохч-ГIалгIай АССР юьта боахама къахьегамхоша

Ялаташ дIачуийдеча пункташка кхаьчай 125,5 эзар тонн ялата (хьажкIаши дугеи доацаш). ТIехкхоачашъяьй продовольственнии фуражнии культураш йохкара план.

ДIахо а дохкаш да пачхьалкхенга ялат.

Къахьегама толамаш

Района боахамашта юкъе эггара хьалха цездир Урус-Мартана района «Гехинский» совхоза кхаш лелаДераша «Хьувкъама Ди» яха традиционни цIей. Пачхьалкхенга ялат дохкара шера план района боахамашта юкъе эггара хьалха кхоачашйир цу совхозе.

Шей дезлеча дийнахьа дуьца дуккха дика хIамаш дар механизаторий: доа ца деш чуийцалар боахаме 1820 гектара тIа дIадийна ка бола ялат цу тIара даьннад 3518 тонн ялат. Дега доIам беш дар кхаш лелаДераша хьийкъача къих хьахиннар. ХIара гектара тIара 24,3 центнер мукх чуийцар, планах боагIар 18 центнер мара боацача, хIара гектара тIара 20,5 центнер яьлар кIи — планах лийрхIачул 3,5 центнер дукхагIа.

Деррига а Даьхенна дIаденна ялат 2110 тонн дар, вешта аьлча пачхьалкхенга ялат дохкара план 232 процент кхоачашйир. Боахама анбарашка чутессад кхоачамхилад фуна лаьрхIа хержа ялат а.

Хоьш да шийна гIулакх дарга хьежжа мара лаьтта «камаьрша» ца хулга. Из дика кхетаду боахама кхаш лелаДераша.

Хургболча хьувкъама тешшаме дарл еллар укхаза дIалахача шера гIурахьа. Лаьтта ахар, цу тIа гурахьа юв культураш дIаер. дIахо дарна обработка яр, минеральни удобренеш товсар санна дола балхаш дикей ший ханнахьеи чакхдаьхар.

Дика къахьийгар механизатораша ялат чуэцача хана а. Социалистически яхье баьннача кхаш лелаДераша лакхара къахьегама толамаш доахар. Иштта яхье хьалхарен шоллагIен моттигаш ахарах ахчан премеш елар комбайнераштa Т. Аласвна, М. Майрбекова. Хьалхарча механизатора 187 гектара тIара ялат чуийцар, планах доагIар 150 гектар мара доацача, шоллагIчо — 168 гектара тIара. Механизатораша иштта дика къахьегарах вIаштIехьдаьлар совхозе доацаба хана деррига ялат чуийца даккха. Iалама хьалаш цу гIулакха дукха аьттув болаш хиннадеце а.

Иштта бехктокхаме йола из ха чакхъяьлча кхащкара балхаш кIезиг дукха лаьгI ца лургдий дьнна хеталора. Цхьабакъда, техника хьалха санна кхашка болх беш я хIанз а. Ка бола ялат чуийна доаллаше а дIабелабелар кхаш лелаДераш силоса йийна хьажкIа хьакха, укх деношка чуэца йолалургья шекара свекла. Дукха ха ялалехьа болалургба ялата йийна хьажкIа чуэца а. ХIанзле кхаш лелаДераша 270 гектара тIара хьажкIа чуийцай, хIаьта ерригa а кийчъяь силос 3962 тонн я, планах совхозе ерригa Iалашъе езар итт эзар тонн йолча.

Силос кийчъеча лакхара къахьегама толамаш доах механизатораша Б. Сатуева, Я. Хасуева, К. Базаева. Царех хIаране шоай сменни заданеш тIехкхоачашъю массаза а.

Дика бу болх транспорта а. Автомашинаш ца хилараx цIаккха а комбайнаш сайца моттиг кийсъеннаяц кхай тIа. Ялат чуэца долаленнача хьалхарча деношка ленз цIе байбакх ягIа С. Хакимова автомашина тIа. Силос йоллача а массанел лакхагIа да цун хьокхамаш: барайтта-ткъо километр гаьна силос дIакхухьаш ворхI-бархI рейс ю цо хIара денна. Дика къахьег шоайла яхье баьннача шофераша С.-А. Эмкаева. Д. Алиева. ХIара денна силосни кIоага чу 30—35 тонн силосни масса тосс цар.

Кхаш лелаДерел тIехьабисац боахама хьайбаш лелаДераш а. Къаьстта белгалъяьннай кхоалагIа отделени (управляющи П. Хацаев).

Отделене хьайбаш лелаДераша тIаийцад лакхара социалистически декхараш. БархI бетта планах ерригa а яккха еза шура 352 тонн мара йоацача укхаза 430 тонн шура яьккхай. ХIаьта хIара Iаттагара бархI бетта планах йоагIаp 1044 килограмм мара йоацача 1282 килограмм шура яьккхай юкъера лаьрхIача.

Отделене шурий-товарни ферме хьайбай продукци дукхагIа яккхара яьржача социалистически яхье массаза хьалхара моттиг лелаю доярка Дудаева Хамаматус. Ше лелаДеча духхьашха лаккхь доахах хIаранегара юкъера лаьрхIача 1480 килограмм шура яьккхай цо. Шоай новкъостел дукха тIехьабисац доякаш Межиева ТIауси, Дудаева Марусяй.

Пачхьалкхенга 900 тонн шура йохка езаш ба совхоза хьайбаш лелаДераш. хIаьта тIайина декхараш кхы а лакхагIа да — 950 тонн. Уж кхоачашде хьайбаш лелаДераштa марагIдаргхилар хьахьокх укх цифоаша. ХIанале пачхьалкхенга ехкай 735 тонн шура. духхьал август бетта ехкар цар 102 тонн. Ди тIехьа дукхагIа хул доахангара йоаккха шура. Хьоаналга диллача а дика я из. Басисни хьоанал 3,7 йолча боахаме йоаккхача шурий хьоанал 3,9 процент я. Тешшаме ала йиш я шоаш Октябра 50 шу дизара цIей тIакхоачаш пачхьалкхенга хьайбай продукташ йохкара шера план кхоачашъе аьнна денна дош цар кхоачашдерхилараx.

М.-Р. ПЛИЕВ,
спецкорр.

Октябра накъадолхаш

Шаьларча шекар доаккхача заводе хьачуэца йолаеннай кердача хьувкъама шекара свекла, эггара хьалха цига шекара свекла дIачуяла йолаелар Шаьла районера Ленина цIерагIа йола колхози Урус-Мартана района «Красноармейский» яхача совхоза А. Кагерманова кулгалду бригаден.

СУРТА ТIА: заводе Iойоаккхаш латта шекара свекла.

Н. Кобиашвиле сурт.

ЕРРИГРОССИЙСКИ ЯХЬЕ КОТЪБАЬННАРАШ

Итогаш яьй 1967 дера хьалхарча ах шера совхаша а юрта боахама кхыча пIачхьалкхен предприятешеи организацешеи а лелаьча Ерригроссийски социалистически яхьа.

Дуккха коллективаша, Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дизара яха йоагIIача тайпа накъаяхара лелаеча яхьа юкъа яха, чоалханерча климатически хьалашка дика лоархIайир бIатан юхье кхашка деча балхех вIаштIехьдаьккхар юртбоахама продукташ яхарен пачхьалкхега йохкарен ах шера планаш тIехоачашъелга, хьайбай продуктность лакхъелга, продукци яхарга дIабола мах лохбелга.

Нохч-ГIалгIай АР-е гIолла Ерригроссийски социалистически яхье котъяьннараш ьрхIай: Ленина орден лелаю «Шелковский» племовцесовхоз, «Алханчуртский» откормочни совхоз. Цу боахамашта хьожаяьй РСФСР Министрий Советеи ВЦСПС-еи карара кара тела Цlе байракхаш а ахчан хьалхара премеш а.

ШоллагIа ахчан преми еннай «Южный» совхоза.

Белгалдаьккхад Нохч-ГIалгIай хьу кийчъеча контора коллективо дика болх баь хилар.

Хьалхарча ах шера даьха толамаш чIоагI а деш, социалистически яхье котбаьннараша къовсам лоаттабу юртбоахама производство дIахо айяра, Октябра 50 шу дизара сийна тIаийца декхараш кхоачашдара. Царгара хьокхам ийбу республика ерригача совхозашеи колхозашеи.

ХЬАЙБАI ЛЕЛАДЕРИЙ ДЕКХАР

ЦIЕЙ хьагIакха ши бутт совгIа ха ма йисаяц. ХIаьта вай хьожар хьайбаш лелаДераша шоаш тIийца декхараш мишта кхоачаш.

Шоаш денна деш Iамца кхоачашдаьд республика лелаДераша, Пачхьалкхенгка дохкара шера план дикка ткхоачашъяьй. Даьхенна планафовгIа 268 тонн тха дIаденнах тIийшача декхарех 55 тонн марафадача.

Шоаш тIаийна декхи ханал хьалха кхоачашдаьд республике цхьайтта района, болий кхьа тIара оалхазараш дохоаша а. хIанз планал совгIа пачхьалкхенга фуаш дохкаш ба. Ерригача республико фуаш йохкара план кхоачашъергья миллион фуъ Даьхенга дехк. ХIанз коа тIара оалхазараш ладеча фермашка деррига хьа вIаштIехьдаьхад сентябрь а шера план кхоачашъяра.

Цхьабакъда, кхыча тара хьалаш эттад республика рий-товарни фермашка. ТIаьи декхараш кхоачашдара тIх дика вIаштIехьа даьккхадац.

Шура яккхарех из тахьалкхенга йохкарен план кашъярга диллача цIенхашттехьалус Грозненски, Шаьла, Ачхой-Мартана, МалгIабика, Наьсарен районий боахамаш. Шура йохкара боарам дIалахача шера укх ханарчул лохагIа ба цу районий боахамашка.

Из иштта дале а хьокхам эца боахамаш шортта да. Иштта, Ведана района боахамаша пачхьалкхенга шура йохкара шера план 115 процент кхоачашъяьй хIанзле а, из кхоачашъяра гарга ба Наурски района хьайбаш лелаДераш а.

ХIанз гаргагIоргаш латт гуйре — доакъар Iалашдара эггара бехктокхаме ха. ХIанз массадолча боахамашка деш да цу хьакъехьа балхаш. Укх шера республика колхозаши совхозаши декхаройла я 424 эзар тонн гIожа доакъар Iалашде, цу даькъе 195 эзар тонн йол, Iалашъе еза 798 эзар тонн силос. Цхьабакъда хIанзалца Iалашдаьр 37 процент гIожа доакъар мара дац.

Доакъар Iалашдара план кхоачашъяра биза пайда эца беза кхай тIа дисача чах, шоалагIа йийнача баьцехи доакъара культурехи. Цул совгIа хIанз хьатIакхаьчай силос Iалашъю ха а. Механизаторий керттера декхар да хIанз махулла дукхагIа силос йоллар.

ЦХЬОГIА СЕНТЯБРЬ ТIАККХОАЧАШ ПАЧЧАХЬАЛКХА ХЬАЙБАИ ПРОДУКТАШ ЙОХКАРА ШЕРАН КХОАЧАШЪЯРАХ ЙОЛА СВОДКА

(план процентаца)

Районаш	дулх	шура	фуаш	тха
Ачхой-Мартана	46	67	102	98
Ведана	58	115	112	73
Грозненски	53	70	85	117
Гудермесски	84	80	120	99
МалгIабика	56	74	145	98
Надтеречни	52	79	140	93
Наьсарен	72	73	103	130
Науркси	55	92	125	115
Ножай-Юрта	90	88	112	64
Советски	59	78	110	43
Сунженски	74	76	116	120
Урус-Мартана	68	80	93	58
Шалински	60	73	85	112
Шелковской	60	78	105	110
Ерригача республ	61	75	96	109

ШЕКАРА ХЬАЛХАРА ЦЕНТНЕРАШ

БIАЬ итт эзар центнер дикагIйола шекар—иштта да Шаьла районерча Нохч-ГIалгIай шекара завода коллективана укх юбилейни шера хьалхашка латта декхар. Иззал шекар даккхара юкъера лаьрхIача 1.320 эзар центнер свекла чакхъяккха еза. Планах духхьала сентябрь бетта 180 эзар центнер свекла чакх а йоаккхаш 14 эзар центнер шекар даккха деза завода. Доккхий декхараш да уж. Цу гIулакха лаьрхIа кийчбала безаш бар завода болхлой.

Январь бутт чакхбоалаш соахкарча сезонах де деза балхаш даь баьлар завода болхлой. Цу хана деиз кердача сезона кийчо еш хиннаб ремонтникаш. ХIанз кхыметтел цхьаккха фенг яц укхаза цар кулг ца кхеташ. Масала, тоацар кулг ца кхеташ. Масала, тоаяьй мано - вакуумни фильтра схема. Цахаддаш завода шекара свекла хилийтара вIашагIъеллай шоллагIа элеватор. Иштта цу гIулакха оттадаьд кхы цхьаькха а хьачуийна свекла оза ДС-800 яха тараз. Керда хьаяьй кхо метр лакха йола известково - обжигакха йола тельни пишк. Цуйна эшшача тайпара хургйолаш 20—23 кубометр йоккха яьй газови пишк а.

Цул совгIа, завода балха овсарле лакхъяра а дукха балхаш даьд цар. Реконструкци яьй известкови отделене: укхаза оттаяьй керда дозреватель, коача кIир гIумарах хьакъоастаяра эша гидроциклонаш яьй. Иштта укх шера цар вIаштIехьдаьннад шекар кIезигагIа доврглола гIулакхаш де а. Шекар цIендеча установкай схема тоаяьй, завода ерригача механически оборудованена обкатка яь баьннаб, массайолча цехашкара технологически оборудовани цар боацаш техкай. Цул тIехьагIа 31-ча августе йIайха проба а яь болх бе йолаялийтай завод.

Уж балхаш деш хилар завода дикагIйола мастераши специалисташи. Царех ва слесарийи монтажникийи бригада кулгалхо Хачукаев Петр. завода насосни парка ремонт еча бригадир вола Шишкин Михаил, слесарь Усманов Диннлбек, диффузешта ремонт еча слесарий бригадир вола Гучигов Садык, кхыбараш. Ремонт еча хана шоай сменни нормаш массаза а 160—180 процент кхоачашъяьй цар. Цудухьа завода директце приказаца баркал аьннад царех хIаранена къахьегама книжка тIа дIа а яздеш.

Завод болх бе йолаяьш тхо хилар укхаза, Щена хоза я завода ерригача цехашка. Массанахьа кIираш техай, басараш хьекхад. МугIарех лостам болаш латт оборудованеш. ДикагIа бIарг кхетарг болча хьалтехай плакаташ, балха итогаш тIайола доскаш. Юхасеца, къамаьл де кхоа ца беш бар завода берригa кулгалхой, болхлой. Капитальни а иштта текущи а ремонта балхаш пачхьалкхен комиссега дIалуш бар уж. Комиссе дика могайир ремонт.

Нагахьа санна соахка юкъера лаьрхIача денеи бийсаннеи цхьайтта эзар центнер свекла чакхйоаккхаш хиннаяле укх шера шийтта эзар центнер чакхйоаккхаргья, иштта дика кийчъяьй завод. Соахка хьаена свекла латташ моттигаш хилар. Из бахьан долаш лохлу цар дикал. ХIанз из санна моттиг шоай кхы нийслург ца хиларах тешаш ба завода болхлой.

Август бетта 26-ча дийнахьа хьалхарча свекла центнераш заводе хьачуйла йолаелар Шаьла района «Шалинский» совхоз, Ленина цIерагIа колхоз, Гудермеса района «Дружба» совхоз, кхыдола боахамаш. Цар 29-ча августага хьачуеннай 2258,5 тонн дикача кондицех йола свекла. ХIаьта, дика кийчъяьй укхаза уж хьачуэца моттигаш а. ВIаштIехьдаьккхад дукхагIйола свекла кхоалена кIала хургйола гIулакх. Цу продукцех арахеца йолаяьй хьалхара шекара центнераш.

М. БОТОВ.

СИЛОС ЙОЛЛАШ БА

НАДТЕРЕЧНИ района «Минеральный» яхача дулхашурий совхоза механизатораш юбилейни шера 10100 тонн силос Iалашъе езаш ба. ХIанз из декхар кхоачашдара совхоза кхашка цахаддаш къовсам латт. Ханнахьа кийчо яьр совхозе из болх дерттIа чакхбаккхара, цудухьа йиш хилар силоса лаьрхIа хьажкIа чуэцара балхаш сихха дIадолале.

4900 тонн силос Iалашъе езаш я кхоалагIча тракторни бригада коллектив. Мишта вIаштIехьдаьхад силос кийчъяра балхаш цу бригада? Коллективо хьакха езараш 370 гектара тIара хьажкIаш я. Из болх беш укхаза ши комбайн я. Комбайнераша М. Мурдалова, Б. Нухаева хIаране денна 120—130 центнер силоса лаьрхIа хьажкIа чуэц. ЧоагIа раьза ба комбайнераш бригада а совхоза а кулгалхоша болх дика вIаштIехьбаккхара. Комбайнаш сувца ца езаш тоъал автомашинаш я силос йоллача хьажкIа дIакхухьаш.

Раьза ба бригада болхлой шоаш кхебаьча хьувкъама. Цу бригаде хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 230 центнер силосни масса чуяхь, план 180 центнер йолча. «План 4900 тонн йолча оаха лаьрхIад 6500 тонн силос йолла» йоах бригадана керте латтача Самгаева.

Иштта дика лел силос Iалашъяра балхаш цхьоалагIчеи шоллагIчеи бригадашка а. ЦхьоалагIча бригада коллективо план 3600 тонн йолча 4600 тонн силос Iалашъе лаьрхIад, иштта цу тайпара лакхара декхараш тIаийцад шоллагIча бригада коллективо а.

Доакъар Iалашдар санна лоархIаме да хьайбаш чулатта помещенеш тоаяр а. Из болх эггара дикагIа лел шоллагIча отделене. Шурий-товарни ферма заведующи волча Н. Солцаева хьалхе а хоам баьб совхоза директега коллективо кийчо яь хиларах. Цхьан коровника чу капитальни ремонт яьй ферме, хIаьта вокх шиннена текущий ремонт яьй. Уж балхаш дир укхаза совхоза гIишлошъеча бригада, уж балхаш деш лоархIаме дакъа лаьцар ферма дояркаша а.

ХIана помещенешта ремонт еш ба цхьоалагIчеи шоллагIчеи шурий-товарни фермашка. Цу фермашта ремонт коллективаша шоаш ю.

Г. АБУЕВ.

Советски Союзе гIолла

ЗАКАВКАЗЬЕРА РТУТНИ РУДНИК

БАКУ. Закавказье эггара хьалхара ртутни рудник хьалъе йолаяьй Азербайджане. Дуккха ртуть доалла киновари гучаяьна моттиг хьайийллача 1200 метр лакхача ЗIамигача Кавказски дукъа доамашка 280 метр йIаьха штольни юллаш латт. Из хургья лаьттан тIехен тIара 75 метр лакхе гIолла йодаш. Рудника юххе хьалъотташ латт металлически ртуть доаккха завод.

САХАЛИНЕРА ЧКЪАЬРИЙ ЛУВЦАРАШ БОЛЧА

ЮЖНО-САХАЛИНСК. Хи чура горбуша яхача чкъаьрий Iов яха болабеннаб Сахалинера чкъаьрий лувцараш. Массазарчул ши кIира хьалхагIа йолаеннай царна укх шера чкъаьрий лувца ха. Сахалинерчеи Курильски гIайренашкарчеи хишкара чкъаьрий доахача 21 предприяте коллективаша инкубаце биллаб горбушам кетан ялх бIаь ворхI миллион Iовна бургиг, — соахкарчул 20 миллион дукхагIа.

ДАГЕСТАНА МЕХКДАЬТТА

МАХАЧКАЛА. Сухокумское яхача мехкдаьтта доаллача моттиге тоххама бурув теха яьккхача Х-ча скважино совгIат деннад. Деннеи бийсаннеи цо деннад ах миллион кубометр гаргга сигал бесса сийна доагор. Дагестана къилбаседехьа хIанз ялхазалагIа газо низ болаш теха кIеж я из.

Дагнефтегазразведка коллективо укх шера республика къилбаседехьа хьайиллай мехкдаьттен гази доалла керда йиъ моттиг. Даьхен юбилея сийна тIаийца декхараш кхоачаш а деш, «Дагнефта» объединене коллективо хIанзале а мехка еннай планал совгIа 34 эзар тонн мехкдаьтта и 23 миллион кубометр газеи.

УШАЛ ЭШАЕШ ЛАТТ

ЛЬВОВ. Доккха доацача цхьан Прикарпатски хин цIи ший тайпара а хоза а я. — Дошо хьех. ХIаьта «оамал» Iалаьмате бирса яр цун. Хина аьттеи аьрдеи оагIорахьа даьда дукха бIаьш гектараш дола кхаш хIара шера хиво къайладоахар.

ХIанз мелиоративни система гIирс хьалбаь баьннаб укхаза «Западводстрой» треста механизатораш. БIаь бархI километр йIаьха я ушалаш йокъаяр духьа яьха сангараш. Цар дIаде мегаргдолаш кийчду ушалаш тIахиннеи сов тIаьла хиннеи эзар гектар совгIа лаьтта.

ДИЕТИЧЕСКИ ПРОДУКТАЙ КОНВЕЙЕР

КИШИНЕВ. Молдаве Рышкански районе болх бе йолаеннай 50 эзар яхка котам лелаю йоккха, кIоа тIарча оалхазарий фабрика. Цу тайпара ялх фабрика хьалъяь йоалаш латт республика кхыча районашка а. Укх гаргтарча шерашка кхы а хьалъе лаьрхIад пачхьалкхени колхозийи коа тIарча оалхазарий кхойтта фабрика. Из программа кхоачашъяь яьннача тIехьагIа хIара шера кхачан промышленностеи торгови сетеи предприятешта 580 миллион фуъ а 2 эзар тонн диетически дулх а тергда Молдаве.

Грозненски аьшкабетонни конструкцей завода электросварщица я коммунист Абазаева Айпат. Юбилейни вахте этта цо ший сменни заданеш 125—130 процент кхоачашъю. Шийна уллув къахьегачарна хьокхам тел производстве хьалха латтача Анзора Айпата.

Айпатена къахьегамо новкъарле яц общественни вахаре хьинаре дакъа лаца. Из я халкъа тIахьожама группа контролер.

СУРТА ТIА: электросварщица А. Абазаева.

ДИКАГІА КХОАЧАШДЕ КЪАХЬЕГАМХОША ДІАДЕХАРАШ

Патриотически доккхалца кийчлу вай республика къахьегамхой Советски паччахьалкхен 50 шу дузача юбилейна, производственни планаши социалистически декхараши кхоачаш а тІехкхоачаш а дахь накъабаха гІерт уж цІейна.

Вай паччахьалкхен низи чІоагІали сенах латт аьлча, из латт, халкъаца айхха ювзаенна, цунна дагалаттараш кхоачашдеш, сага духьа, цун вахар тоадар духьа долла хІама деш из хилах. Цу бувзама формаех цаІ — учреждениешкен организацешкен уха болхлой, колхозхой, гІулакхерча наьха письмош. Уж письмош, массаза а вай паччахьалкхе дегІаахарен тоаяларен, аппарата болх тоабара, Даьхен низ чІоагІбара еча йоакхонах дияза да.

КПСС ЦК-ас 1958 шера 2-ча августерча ший соцам тІа учрежденей, организацей, предприятей кулгалхой уйла тІаерзаьй къахьегамхой письмошка шоай ханнахьа хьажара, хан-ханнахьа посетителаш тІаийбара гІулакха къаьстта уж бехктокхаме хилара. ХІаьта из цхьа бахьан доалаш а дац. Бахача наха эшарий денна терко яр, къахьегамхой дехарашкен заявленешкен ларххІа уйла а еш хьажар моллагІча кулгалхочо ленински стилах болх бара хиланза даргдоаца гІулакх да.

Письмо е жалоба — из цхьан сага дагадоалла дош хинна Іац. ДукхагІча хана цунах доахкаш хул вахаре лоархІамера доккхий хІамаш, цулухьа, уж къестадеш вола болхло кхоачамбоацараш хьахулийташ дола бахьанаш, хьагучадахен дІадахен ховш хила веза.

Массе тайпа дешаех лаьца письмоши заявленеши ух Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиумага. Царех доккхагІа дола дакъа Урус-Мартана, Наьсарен, Шаьла, Грозне городской районашка бахача къахьегамхошкара ух. Царех цхьадарашка хьехадераш улицашка, кварталашка, хІаьта цкъаза ерригача пункте а бахача наьха хьашташ да. Масала, Горячеисточненски станице дагадоаллаш да хий хилийтара дош, Шаьларча къахьегамхошта — районна чухьара наькъаш тоаделга, хІаьта Гудермесски улицагІарча № 23 йолча цІагІа (Грозный) бахача наха — из цІа ялхлагІча домоуправленега дІачудалалехьа порядок, цІено йолаш, бокхагІчар салаІа а берий ловза а йиш йолаш хинна ков хІана дукха кхоачамбоацараш долаш хилар.

Шоай сахьувзалеча дешашца республикански организацешка ца ихача ца боалаш хІана хул нах? Уж цига ца бахача ца боалаш хул. эггара хьалха, моттигашка е йоаггІача тайпара цар терко ца яр бахьан долаш. Бахача наха эшараш сагота боалаш, бюрократически леладу цхьаболча болхлошта гІулакхаш.

Дукха ха йоацаш Лакхехьарча Совета Президиум хьежар къахьегамхой письмошцей жалобашцей Урус-Мартана района Совета исполкоме болх машта бу.

Жалобашка хьожилга царца гІулакх доацаш болча нахага дІаденнад Мичурина цІерагІча совхозе, районни юрта боахама производственни управлене, райпо. Районни организацей кулгалхой совхозий отделенешкей нах бахача пункташкей ахац посетителаш тІаэца а къахьегамхой заявленеши жалобаши къоастае а. Каст-каста нийслу исполком ший низ ца кхоачаш санна Іеш, района цхьайолча учреждениешкей организацешкей волокитей бюрократиами лелаеча моттигашка машар беш. Из бахьан долаш республикански партийни советски организацешка, газетий редакцешка летхъа безаш хул къахьегамхой.

И. АЛМАЗОВ,
Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель

Краснодарски крае яхача гражданкай Скрыгловай пхезза Урус-Мартана районни Совета исполкомага каьхат яде дийзар хьалха хиннача Ленина цІерагІча колхозе болх баь хиларах справка мичара йоаккхаргья шийга алар лехаш. Юххера а, кхы царгара жоп дакха ца а мега йисай из. Цулухьа дийзад цун республика Лакхехьарча Совета Президиуме язде а.

Липовка яхача юрта бахача «Гореці» яхача совхоза болхлой кхозза заявлени язъе йийзай районни Совета исполкомага цхьаболча наха шоашкара общественни лаьтташ дІалувцаш хиларах. Цхьабакъда, исполкоме е йоаггІача тайпара теркалъья уж заявленеш.

Бакъда, районни Совета исполкомо 1967 шера 16-ча мае дийцад районни больнице, райпо, коммунальни боахама отделе къахьегамхой письмошка, жалобашка, заявленешка хьажарах дола дош. Цхьабакъда, из исполкома инициативах а ца деш, районни прокурора хьалхашка оттадарах даьд. Халахете а, тІаккха а факташта констатаци ярца чакхдаьннад долла хІама. ХІаьта исполкома-м бокъо мича яр цхьаццаболча аьрдагІбаьннача администраторашна болхлойи гІулакхера нахи бокъо йоацаш балхара дІабаьха хилар теркал ца деш дита. Масала, райпо, «Красноармейский» совхозе профсоюзни организацеша дага а ца боалаш дІабоах балхара болхлой. Геттара дика хила тарлуш хІама за. балхара дІа а баьха, шоай бокъо яккхар духьа дош суде дІачуденнача 25 болхлочох 19 шоай балхаш гІа юха дІаоттаваь хилар.

Халахет, граждаций письмошкей заявленешкей хьажара гІулакха балха тІа кхоачамбоацараш доацаш республикански учреждениеши организацеши ца хилар. Укхаза а каст-каста нийслу формализм лелаеш, нахацара гІулакаш гІожа долаш моттигаш.

Цхьаккха вича а теркал ца деш дита мегаргдац укх тайпара хьаштдоаца гІулакх 12 шу да Маяковски цІерагІча гордоке зІаммига мара доацача цІалг чу ТарарингІар дезал баха. Шен-даертІавоацаш саг ва, цкъа болх а даккхесса, дезал а бита, республикера дІавахавар из. «Старогрознефта» чуеча цІеной-коммунальни контора начальника нов. Обеременкона цунна кхоачам хилар цІа бахьан долаї Тарарина сесагаца къувсара.

Ала доагІаі да, «Звездочка» яхача туберкулез духьаларча санаторе медицински сестра нов. Тарарина массехказа лакъа яха хиннача Старопромысловсі районни Совета исполкомо а шеке декхарийла йолаш дар дахь ца хиар. Цу дезала кхелага хьожаши терг еши хиннавац, Обеременко нийча новкъа ваьккхавац райисполкома председатела нов. Ковязина, мклаьтта промыслови управлене начальника заместитела нов. Петрова.

Кхоачамбоацараш дукха да вай бахача наха медицински, торгови, бытовой, транспортни гІулакхаш деча а. Цун маІ да, шоашта тІадилла гІулакх цІенхитта бехктокхаме хеташ хІанз а еррига кулгалхой ца хилар. Вештакъахьегамхой депутатий моттигерчСоветий исполкомаша а тІагІерттаеррагІен хьожаш лéладац, къахгамхошта бытовойи культурнии гІулакхаш дара дешаш.

Граждаций бокъонаш телхаеш йола цхьаццайола моттигаш нийслу кулгалхошта советски законодательство ца харах, правови знанешта пропаганда елга эсала вІаштІехьдаьккха хиларах. Долче, юридически болх тоабара даькъе инициатораш а хинна дІаотта еза Советий исполкомаш. Советски законодательствана пропаганда яра мероприятеш кийчъе еза цар. Эггара хьалха дешара юкъеоза беза исполкомийн цар отделийн болхлой. ЛоархІаме да бахача наха юкъе хан-ханнахьа юридически консультацеш яр, хаттарийн жопийн сайренаш вІашагІъеттар, правови темаех беседаши лекцеши ешар.

Цунна нийсса мамогга чІоагІъе еза паччахьалкхен дисциплина, доагІар шиш болашагІа хьадеха деза къахьегамхошта эшарийн цар дІадехарийн сагото еш боацача болхлошкара. Предприяте, учреждене, организаце хІара кулгалхо граждаций письмошкей заявленешкей ше хьожаргволча, цо царна хоадамболлаш дола жоп тергдолча, къахьегамхоша хьагучадаьха кхоачамбоацараш дІадахара данза даргдоацар дергдолча тайпара вІаштІехьдаьккха деза гІулакх. Советий декхар да жалобашкей заявленешкей хьажарца дувзаденна дола дешаш исполкома сессешкей заседанешкей хан-ханнахьа дувцар. Тоабеза решенеши царех лаьца ейна распоряженеши кхоачашъяра лоаттабу тІахьожам, цу гІулакха шерагІа юкъеоза беза депутаташ, массазара комиссеш, общественность.

Октябра 50 шу дизара кийчо яро айлаьча къахьегамхой творчески хьинарах ког гІортолга а еш, Советаша, шеко йоацаш, Іалашдергда производственни планаши социалистически декхараши кхоачашделга.

СЕЗОНА КИЙЧЛУ

Вай мехка советски Іаьдал этта 50 шу дузача денна сийленца накъаяхара къаьстта дика къахьег укх юбилейни шера «Грозвино» объединене чуйоагІача промышленни предприятеша, совхозаша. Цу дезача цІейна къахьегама совгІат кийчдара еррига торонаш оарцагІъяьхай цар.

Боахамий коллективаша дикагІйолча агротехнически ханашка бІаьстан - ахкан балхаш чакх а даьха дика хьувкъам хьалкхебаьб. Хьагучох гаьнна тІехкхоачашъергья шоашта енна заданеш «Советская Россия», «Победа», яхачен Кирова цІерагІчен совхозаша. Иштта дика хьувкъам чуэцарга догдоахийташ да кхыча боахамашкара гІулакхаш а.

Укх шера кхо миллион сом гаргга мах бола продукци арахийцай планал совгІа, тІаийцача декхарашка диллача еррígача шера арахеца езар 400 сома мах мара йоацача. ЧхьагІар доахача ерригача предприятеша кхоачашъяьй валови продукци арахецара заданеш.

Хьалхарча шерашка санна укх шера а дукхагІа хургья арахецаш йола продукци, цудухьа предприятешка тайп-тайпара мероприятеш яьй, еш а латт, производство шеръяра. КІаьстта чІоагІа йоакхо яьй хьалха санна тара ца тоъарах заводашта хьовзам ца хилийтара. Берригача боахамашка йолаш я тоъал чхьагІар, чхьагІара материалаш чуйотта а лоаттае а пхьегІа.

Соахка деза 100 эзар тонн комаш чакхъяхара кийчъеш хинна технологически оборудовани совхозаша планал совгІа чуэцаргбола хьувкъам а чакхбаккха низ болаш я.

Уж дерригa толамаш доахаш хьинаре къахьегаш дукха болхлой ба. Царна юкъе цІи яккха мегаргйолаш ба Г. К. Качерьянц — чхьагІара - коньячни комбината бригадир. Шовзткъа шерал тІехха яьинай комбинате болх беш из хьавоагІа. Дика толамаш доах цо ше, Іомабу кагирхой. М. Н. Полтева — Наурски чхьагІара заводера болхло. Ше болх беча ткъеста шера цо хьинаре дакъа лаьцар Наурски марочни чхьагІараш хьадеча; смена нормаш тІехкхоачашъю Червленски чхьагІара заводерча грузчика нов. Пономарева. Кхы дукхабарий цІераш яха йиш я, хІана аьлча массанахьа ба шоай декхараш цІена кхоачашдеш бола нах.

Даьха толамаш дог гІоадоахаш дале а дувца деза данза дисараш, долаш дола кхоачамбоацараш. Цхьайолча заводашкей чхьагІара пункташкей цІенхаштта кхоачамбоацараш да кердача сезона кийчлуча. Масала, чІоагІа ледара лел «Новогрозненский» совхозе чхьагІара пункт хьаьъара балхаш. Сезонага йистедаргдолаш дац уж балхаш, тІа тхов боацаш бе безаргба болх цу боахама къахьегамхой.

Кхоачамхиллал хьаяьвш аьшкабетона емкосташ. ЛерхІаш хинначарех хІанз йолаш 45,8 процент мара яц. Къаьстта тІехьадисал емкосташ хьалъяра гІулакх нов. Фесенко директор волча Калиновски чхьагІара совхозе, нов. Ермолаева кулгалдеча совхозе вІалла дІа а долалаьдац уж балхаш. Ла йиш йоацаш шорта лел Наурския Калиновскии совхозашка чхьагІара педаш механизированни дулургдола приспособленеш хьаяра балхаш. Ерригача предприятешка хІана дац аьнна во лел рационализацеи изобретательствай гІулакх. Йолаш я укх ворхІ бетта цхьаккха рационализаторски предложени балха юкъеяхьанза йола предприятеш. Цу гІулакха йоаггІаш йола терко е еза заводий кулгалхоша, хІана аьлча къахьегама хьалаш, овсарле лакхъяра чІоагІа лоархІаме да из.

Доккхий декхараш тІаийцад «Грозвино» объединене боахамаша юбилейни шера. Уж кхоачашдара шоай низ а хьинар а кхоадц къахьегамхоша. ЛоархІаме да укх шера тха цхьайола заводаш планированеи экономически стимулированеи кердача системага йоахаш хилар. ШоллагІча квартале денз кердача хьалашка болх беш я Грозненски чхьагІара - коньячни комбинат. Дикка тоаденнад комбината балха хьокхамаш. Натахьа санна хьалхарча квартале продукцена реализаце яра план кхоачашъянза йисаяле, шоллагІча квартале из кхоачашйир 111,3 процент, дикка дегІаенай материальни поощрене фонд. Кердача хьалашка дьнначул тІехьагІа вокха предприятеша а шоай хьокхамаш тоадергда.

Ш. САГАЕВ,
«Грозвино» объединене начальник.

БИЗЗА ПАЙДА ЭЦА КЕРТТЕРЧА ФОНДЕХ

Промышленни предприятешта ду доал делгеи цар балха планировани елгеи тоадара хьакъехьарча КПСС ЦК сентябрьски (1965 ш.) Пленумеи парте XXIII-ча съездеи решенеша бокъонца керда этап хьайийлар производства экономически эффективность лакхъяр духьа лоаттабеча къовсаме. Доал дара кердача система лакхбу промышленноста доал дара юкъера экономически методийн стимулийн лоархІам, тоаду планаш увттаелга, предприятеш боахама гІулакхашта дукхагІа шоай мукъагІа а инициатива йолаш а хул, лакхбу производства кхоачамаш хьагучадахарен царех пайда эцарен, шоай балха тІа дикагІа йола экономически результаташ яхара даькъера производственни коллективай бехктокхами материальни безами.

Экономически реформа чакхйоаккхача хана къаьстта бокккхача лоархІаме да предприятей керттерча фондех пайда дикагІа эцар, хІана аьлча эггара хьалхарча аргІанна цунах тийша я капиталовложеней эффективность, къаман дохода юкъара боарам, халкъа эшарашта цунах пайда эцилга.

Доал дара кердача хьалаш тІа яьнача предприятей балха оныто хьахьокх керттерча фондех пайда эцара гІулакха кІоаргга анализ янза а уж бокъонца цІенъянза а яр ца хилар, оборудованеи аппаратураи балха резерваш хьаянза яр ца хилар, керттерча фондий цхьан единицана лоархІаш продукци дукхагІа арахецийтаргйола къаьстта мероприятеш кийчъянза яр ца хилар.

ХьатІадоагІача шера кердача хьалаш тІа яла кийчлуш йолча крекингистий коллективо лаьрхІад заводера гІулакхаш малагІча хьала тІа да а керттерча фондах тар ма лу дукхагІа пайда эцара кхы тІа фу эш а хьажа.

Цу гІулакха кийч а ях, хІанзале а юкъеккхахьа йолаьй къаьстта мероприятеш. Валови продукци дукхагІа арахецилга Іалашде дезаш я уж.

КІоаргга анализ яьй боахама гІулакхашта лелаеш йола фондаш малагІча хьал тІа я хьожаш, балха юкъе йоацараш хьагучайоахаш. ЛоархІамаш даьд технологически установкай ерригача аппараташта бокъонца мел мухь тІабуж хьожаш. Чакхдаха лаьрхІад бедалах пайда дикагІа эцийтаргбола, технологически дисциплина чІоагІъергйола гІулакхаш.

Цу кийчон балха ерригача результаташка укх шера июль беттa завода экономически конференци хьежар. МалагІаш да хьагучадаьха кхоачамбоацараши деларрхІа гІулакхаши?

Эггара хьалха завод бІарчча хьайийцача цун юкъара результаташ ювцаргья вай. ДІаяхача семилетка шерашкен пятилетка хьалхарча шерен валови продукци арахецара боарам цкъан ахазен лакхбеннаб. ХІаьта керттерча фондий мах 29,5 процент мара дукхагІа хиннабац. Цо йиш хилийтар керттерча фондий цхьан сома лоархІаш арахеца валови продукци 1 сомагарей 66 кепигагарей 1 сомаген 90 кепигагей кхоачаш лакхъе. Цу хана белгаларча боараме тоаьяй фондий структура а. Масала, цар, активни дакъа 74,4 процентагара 75,3 процентага кхоачаш доккхагІа хиннад, хІаьта эланей хар кІезигденнад 11,4 процентагара 7,8 процентага кхоачаш.

ХІаьта, анализо хьахьекхар, заводе хІана а дІакхоачашданза диса дукха хІамаш хилар. Бахьанаш объективнии субъективнии тайпара да укхаза.

Анализо хьагучадаьккхар, керттера фондаш шерагара шерага уж юхаметтаувттаяра боарамал дукхагІа тишлуш хилар. Юххера а, 1960—66 шерашка фондий амартизаци янза дола даькъа мах 18 процент дохбелар. Из ишта нийсденнад капитальни ремонт тоъал ца яр, капитальни гІирсаш хьалделгеи объекташта реконструкци яра балхаши во вІаштІехьдаьха хилар бахьан долаш. Цунца дувзаденна керттерча механикагеи капитальни гІирсаш хьалдара отдела начальникагеи дІахайтал плана боараме гІирсаш хьалделгеи ремонт елгеи Іалашданза дарг ца хилар.

Дукхача хана денз завода балансa тІа да массане а цхьатарра пайда эцаш дола 100 эзар сома мах наькъаши тІаьши.

Мадарра аьлча завод царех пайда эцаш яц, хІаьта кердача хьалех царех мах тела безаргба. Цулухьа завода кулгалхошта моттадаь моттигерча Советий органашка уж дІалулга.

Технологически установкай оборудованена бу ме лу болх бий хьожаш яьча анализо хьахьекхар, юкъера лаьрхІача царна булургболчох 85 процент мара болх болаш ца хилар, хІаьта цхьаццайолча аппараташта 25—30 процент мара хилац болх.

Из тайпа кхоачамбоацар дІадаккха йиш яцар хаьдда боарам болаш болх бу аппараташ хувцаргйола мероприятеш чакхъяхарца мара. Уж тайпа мероприятеш хІанзале оттаяь яьннай. Масала, комбинированни мехкдаьтта чакхдоахача установкай алхха кагий пишкаш шеръяро йиш хулийт установкай вож юхейисача аппараташта юкъера лаьрхІача 5—8 процент мухь кхы а тІабиллеи установкай балха овсарлеи деннеи бийсанни юкъера лаьрхІача 10—15 процент лакхъеи.

Термокрекинга установкашка цхьайола оатхалаш хувцаро, теплообменникаш оттаро, йІайха насосаш хувцаро йиш хилийтар установкай ерригача аппараташ тІабулла мухь 5 процент совбаккха а хІаьта цар балха овсарле 8—10 процент лакхъе а.

Чакхдаха лаьрхІа дерригa гІулакхаш кхоачашдаро йиш хулийтаргья завод бІарчча хьайийцача фондаша юха хьалур 1 сомагарей 90 кепигагарей 2 сомагеи 02 кепигагеи кхоачаш совдаккха.

Фондех пайда эцара даькъе дертІа доапаш гІулакх да тоъал дукха ахча даха фондаш болх ца беш хилар а. ХьалхагІа пхьанне а лаьрххІа теркалъеш яцар уж. ХІара цехе башха дукха а хетарг пар уж, цхьабакъда, ерригача заводера яраш хьавІашагІа а теха дІалаьрхІача, ерригача фондий маьхах 4 процент дІалоацаш яр. Бердача хьалех хІара шера совнагІа цар шоай маьхах 6 процент текха дезаргда пайданцара, вешта аьлча, бІарчча хьайийцача ерригача предприятенен цун коллектива къаьст-къаьстача членаштен еш йола материальни поощрени кІезигбе езаргья. Цудухьа, хІанз болх ца беш латтача цхьайолча фондех пайда эцара торонашка хьожаш я керттерча механика службаш. Вож юхедиса дакъа е тІера дІалоаккхаргда, е дІамаьхала доаккхаргда.

Коллективо производственни дисциплина чІоагІъянза ярг ца хилара а уйла тІаяхийтар экономически конференце.

ГІулакх мишта аьлча, соахка санна, укх шера а моттигаш нийслу къаьст-къаьстача аппаратий балха режимаш каст-каста телхаеш. Юххера а, моттигаш нийслора коксо ханал хьалха пишкаш, теплообменни аппараташи колоннаши дІаюкъаш, насосаши цхьаццайола аппараташи болх бергбоацача йоахаш, установкай балха овсарле лохъеши кхыметтел уж сецаеши.

Иштта дукха, ханал хьалха установкаш сецар бахьан долаш 1000 сахьат совгІа установкай балха ха йоаяьй. Кхетадеш ма дий продукци яккхара боарам а хІаьта, долче, керттерча фондех боала пайда а цо лохбаь хилар.

Чухьарча кхоачамбоацараштa нийсса фондех пайда эцара результаташ кІезиг дукха воча яьхар объективни бахьанаш оалаш дараша а.

Царех керттердар — продукцена реализаци ярца дувзаденна тІалатта хало. Продукци ханнахьа дІакхухьаш ца хилар бахьан долаш каст-каста установкай болх лаьгІбе безаш хул завод. Цул совгІа, юкъ-юкъе кийча продукци белала юкъеахийта а тІехьагІа юха чакхъяха а езаш хул из. Кхетадеш да, цу хана заводе валови продукци кІезигъеш а фондаша юха хьалур алсамдаккха йиш йоацаш завод юсаш а хилар. Духхьал цу бахьанех соахка заводо дІа ца луш йисар 1,5 млн. сом совгІча ахчан маьхха валови продукци. Цхьаькха новкъарле я, мел тамаш йолаш из хете а, «Грознефтехимстройремонта» треста гІишлошъерашкахьара. Цар, массаза а, капитальни ремонт еча хана тІех гоаю установкаш. Масала, соахка ремонташ еча хана 2 установко сеца латташ совнагІа йоаль ха 34 ди-бийса хилар.

Укх шера капитальни ремонт йолча хана сеца латташ совнагІа яьккхача хано 470 эзар сома маьха валови продукци кІезигйир. ХІаьта цо а, ший аргІанна, лохбир керттерча фондех боала пайда. Мел дийцачох соцам беш хилча, белгаллаккха доагІа, завода коллектива хьалхашка кхы а кхоачашданза диса доккхий декхараш латташ хилар, керттерча фондех пайда эцара даькъе хІанз а дукхха кхоачамаш хилар.

Р. МАРТИРОСОВ,
КПСС XXIII-ча съезда цІерагІча Грозненски крекинг - завода керттера экономист.

КЕРДАЧУН ДОТТАГІА

Итт шу гаргга ха я Чанкуев оаан Касимович химически комбинате болх еш вола. Медника специальность я цун а, дукха чоалхане я з. бакъда массе тайпара балха а цо кхоачашдераш. Лакхача гІалца ду цо слесарни, газосварочни кхыдола а балхаш.

Богдан Касимович санна болча нахах оал ца «дошо кулгаш» да цун даравьле. МоллагІа а болх дуккхьалаий декхар из хиларах бах ца Іе балха процесс сихъяра, дикалаяра хадданза уйла еш бу цІешта аьлча, сихеи дикеи де ца ше мел дер.

Медних балха юкъедоагІа полшипника заливка елга. Геттара халакха къахьега дезаш яр из песс. ХІара денна дегІаухача а темпаша дІалехар ремонт тІа елга. «Болх кхыча тайпа беза», — из чІоагІо йир къаьа коммуниста. Дукха ха ялаль цо хьайир подшипникашта заливка елга дикка сихдеш йолиспособлени. Бакъда, из хьалцика лоархІаш хинначох тахаъам бац массаза кердалар де волча саго.

Укх дика ше хьаьча схемах токарь Сальников Виктора новкъост Богдан Касимовича хьаьль йоаккхаргья подшипникашта центробежни заливка ергйола хане станок. Шоаза лакхъердо къахьегама овсарле, шерадергда бІаьш килограммашйит, тоаергья подшипникаш.

Цо ел предложенех яьй компресс поршенешта ю ремонт сих балха хьалаш тоадеши йолиспособлени. Дукха кхыйола оналлизаторски предложенеш йовзача мастера, бІаьш соа лерхІаш да уж юкъеяхьаоала пайда.

— Мишхоаву хьо, Богдан Касимових бе а рационализаторски оженеш кийчъе а?

— Уж яха чоалхане приспособленеш, бакъда балха чІоагІа аьбалаш я, хІаьта цу балхах сайна а тоам хул. ДІа а Іомаденнав... — жоп делар Чанкуева, цхьа лоадам боаца хІама ше дувцаш санна.

Болх беча вІалла сатувш воцаш санна иштта сатувш вац Богдан Касимович общественни болх боацаш. Цкъа санна дуккхаза хийржав из партийни организаце кулгалдара органашка, цеховой парторганизаце секретаралла, болх баьб завода профсоюзни комитете. МоллагІа партийни поручени кхоачашъеш шийн еррига говзал оарцагІйоакх Богдан Касимовича.

ХІанз из хьинаре дакъа лоацаш ва халкъа тІахьожама новкъосталa йолча цеха поста балха юкъе. Цун цІи дІаязъяьй завода Сийлен книжка тІа, «СССР-а мехкдаьттахимически промышленноста отличник» яха значок еннай соахка Октябра деноши деадеш.

Сий ду цун цеха къахьегамхоша.

— Богдан Касимович санна бола нах производстве меттел болхлой йоккхача коллектива юкъе кхетама болх бе а чІоагІа эшаш нах ба, — йоах цеха начальника И. В. Дегтярева.

Октябра юбилейна сийленца накъабахара химически комбината коллективо дукха ха йоацаш дІайолайир юбилейни Памятни Байракхаш яхара социалистически яхь, тІаийцар лакха декхараш. Шоаш денна дош толамца кхоачашдеш хьабоагІа химикаш. Ши ди хьалха кхоачашъяьй август бетта задани, планал совгІа арахийцай дукха продукци. Цу толамашта юкъе шийгара доагІаш дола дакъа дІалаьцад Чанкуев Богдан Касимовича.

И. ЗАБУРУНОВ,
химкомбината экономически анализа общественни бюро председатель.

ДАЙ ГІУЛАКХАШЦА НИЙСЛУШ

Хадданза дийнахь а бус а Гудермеса машиннаькъа станце гІолла чакхъювл поездаш. Уж кхувла тепловозаш ший хана локомотивни депо хиннад. Цига цар «унахцІено» опыт йолча лораша санна юхаметтаувттаьй слесараша, электрикаша. Йоакхо йолча ремонтиктий кулгаша духхьашха шоаш махиллара хІана дац аьнна юхаметтаоттадаьд уж.

ХІаьта дукхагІа бола ремонтникаш 50 шу хьалха йиллача локомотивни депол шийл а къонагІа ма бий укхаза. Цу кагийча нахахи мехкарехи дукха ба хІанзза мара ткъо шу дизанза бараш а.

Лакхе вай дувцача тепловозех бийнена салоІача деношка, воскресникаш а деш ремонт яьй цар.

Нагахьа санна шовзткъа шу хьалха хиннар вай зийча гучадаргда укхаза цу хана а болх беш дукха кагирхой хилар. Боккъала а дика, тешаме бора цар болх. Царех а Андрей Григорьевич Галкин, Харитон Сафронович Лабода, Георгий Иванович Хуторский, итташ кхыбараш. ХІанз царех цхьабараш боацаш ба, дукхагІбараш пенсе бахаб. ХІаьта кІеззига тІехьагІа депо баьхкараш хІанз а цига къахьегаш ба, машиннаькъахой дийна истори шоашкара хьа а гойташ. Нах бахьан, дуне тІа эггара хьалхара социалистически паччахьалкхе хьаяр духьа, чІоагІъяр духьа шоашта мамогга къа а хьегаш, дерригa шоай низаш дІатийннад цар.

ХІаьта Сийлахь-боккха Даьй-мехка тІом хиннача деношка?

Ленински комсомоло кхеваьча Михаил Иванович Радченкос дахь турпала гІулакх ца довзаш малав депо! Гудермесски депо кхеваьча цо тІема кхоачам тІабола состав моастагІчо дІалаьцача территоре тІа гІолла чакхъяьккхай. Цо даьча турпала гІулакха лакха мах баьб Даьхено. Иштта лакха мах баьб Даьхено фашизмаца тІом хиннача халача шерашка дукхача гудермесски машиннаькъахоша лаьча доккхийча гІулакхий а.

Таханара Гудермесски локомотивни депо... Доллел шо цехашка гІолла, бовзал шоашта укхазара кагийнахи мехкарийи. Ераш ба-кх слесарь Александр Курганский — депо ВЛКСМ комитета секретара заместитель, Неля Толмачева, Борис Атаев, В. Огородников, итташ кхыбола кагийнахи мехкарийи — кховзткъалгІча шерашкара комсомола викалаш.

Уж ба-кх мах боацаш тепловозашта ремонт яр духьа локомотивни депо сийлахьара къахьегама традицеш ебаяр духьа моллагІараш санна доаца воскресникаш чакхдаха ухараш... ХІаьта саррахьа депора кагийнахи мехкарийи бІаргаго йиш я шун марксизма-ленинизма сайрийнарча университетерча, техникумерча, сайрийнарча школашкарча занятешка, кагирхой салаІара сайренашка, политзанятешка.

Кагирхоша доккха дакъа лаьцад локомотивни депос КъилбаседаКавказски машиннаькъа управлене карара кара тела ЦІе байракх яккхара яьржача яхье. Советски Іаьдала 50-гІа шу дизара баха ма боаггІа накъабахара йола яхь дІайолаяьраш депора кагийнахи мехкарийи ба. Бригада хІара члено 120—130 процент кхоачашъю производственни норма. Рационализаторски предложенеш юкъекхахьар бахьан долаш 5000 сом паччахьалкхенна ахча кхоладь цар, боарамал 26000 киловатт-сахьат электроэнерги кхояьй, гул а дахь паччахьалкхенна дІаденнад 125 тонн тиша аьшк, 36 тонн бос бола металл.

ДІаяхача хана шоаел боккхагІчар, дяьша-ноаноша лелладаьраш тешшаме дІахо леладеш ба хІанзараш.

ИСАЕВ.

КУЛГАЛХОЧУН СИЙ

(АЧАЛКХЕРЧА МИНЕРАЛЬНИ ХИЙ ДОАНКХАЧА ЗАВОДА ДИРЕКТОРГА НОВ. ХАЛУХАЕВГА)

ТАХЛОКНОТ хьадийлла аьча цхьаьца йоазошка хь вагІаш дагадехар сона хьокъахат язде. Алхха хьона цхьа доагІаш а дац укх тІа з цудухьа язду аз ер массаларгдолаш, цу тІа дувцачунла ергйолаш. Кулгалхочун— из да со дувца воаллар.

Атта дац кулгалхочоа хьал латтараш. Массадолча хІхеташ, нах, цар оамалаш, ленал, говзал йовзаш, хьежжа ший кхетама болтІехьбаккха ховш хила веза.

Хьо воде директоралла болх бе дукха ха яц, Тухан, цудьона кхы а халагІа да эзача бесса болх вІаштІеха. Из кхетадеш да. Кхеталеу хьалашка нах бовза, а гІерташ хила хьо везилга аьлча уж ба завода, кулн сий лакха лоаттадераш.

Кхьара кхетадир Іа кулгалекхар. Йоккхача кабинете йиа истола тІа а наькхайнаш детта волавелар хь хиннача хьай цхьаболгарча нахага ла а дувгІаІа лертІа лелацар завода а, заданеш халла кхоачайй чудотта яьсса, шушаш хилацар. Цу тІа дІабоахаш нах а бар. Уж леткъар, цудухьа хьа кабинете дукха «делегацеш» хулар, болх хьабе битацар.

Хье цу заводе веначул тІехьагІа вІалла бехк боацаш кхо-вийь болхло дІаваьккхар Іа, уж кхоккхе а хьога ца хоатташ советски Іаьдала бокъонаша юха шоаш хиннача балхашка дІа а оттабаьб. Кулг тесса дита мегаргдолаш гІулакхаш дац уж. Фу кулгалхо ва из шийна ца безабенна нах пхьаккха бокъо, закон а ца лоархІаш дІабоахар?

ДАГАДОАГІИЙ хьона паспорт хувца деза ха тІехъяьннай аьнна бахьан а даьккха Іайха кабинете хьачу а йийха дІаьккха склада заведующи Цороева Лиза? Ший болх дика ховш а дукхача хана цига къахьегаш хьайоагІа из йоІ. Іа из дархІан зар. 18 ди даьккхар цо ший бокъо лехаш. Юххера а из юха хьаэца йийзар хьа. Бакъда, цу 18 дийнахьа цунна денна ахча хьа кисара-м дацар...

Цул тІехьагІа хьа бІарг тІаэттар заводе эггара лоархІамегІа волча цеха мастера Акиев Саврбика. Из дІаваккха бокъо йолаш каьхат дера Іа, хьалхагІа цунца дикка айхьаза а ваьнна. ХІаьта а Іа къайладоахар из. Сона ховш хІама дац. «лакхехьара» распоряжени еннай яхаш каьхат хьалхашка тувсар Іа, Саварбика язъяь заявлени тахка саг веча. ХІаьта а гале чура юв гучаяланза Іанзар. Цкъа хьа кабинете диззача шин сахьата вай къамаьл деш дагІаш хилар из.

— Нагахьа санна из ший бокъо а леха, тахан-кхоана яхар санна ший балха юхавоагІе мишта хетаргда хьона? — хаьттар аз хьога.

— Со Тухан вац хьона, е цо, е аз мара укхаза болх бойя,— аьлар Іа наькха тІа кулг а теха. Хье бакъвоацилга хьайна ховшшехьа аьлар Іа уж дешаш. Мишта де деза тІаккха кулгалхочун сий? Бакъдар лехаш лелаш ши-кхо бутт а баьккха цу заводе юха а ше баьр санна болча балха дІаоттаваьв Акиев Саварбик а. ХІанз коллектива, завода накъаваргва из. Дика хов цунна минеральни хицара болх. Из дІаваьнначул тІехьагІа геттара лохъеннаяр минеральни хин дикал.

Цу ханна дІаваьккхар Іа профсоюза заводской комитета председатель а волаш, завода къьна болхло Костоев Мухарбик. Уж дІабаьхараш ца эшаш баьхаб ма аргдарий, нагахьа сачна цар метте Іа кхыбараш хьайбаь бецаре. Дукха дийлар Мухарбик а бокъо лехаш. Юххера а хьогара даьнна гІалат республика Лакхехьарча Суло тоадир. Мухарбик ший балха юхаоттавир.

Озабезам а беш болх булургбац кулгалхочоа цІаккха а, баь моттиг а яц. Болхлой массабараш цхьатарра хила беза цунна хьалхашка, гІалат ваьлча боаггІача тайпара бехктокхаме оза веза. Іа иштта лерхІаш из, Тухан. Іа цхьабараш хьайгахьа увз, вожаш бІаргагац.

Уж тайпа гІулакхаш парте МалгІабика горкомо хьона мишта могийт ца ховш цецваьннар со, Тухан.

М. ЗАНГИЕВ.

ДЕННА ДОШ КХОАЧАШДЕРГДА

Тха боахаме 1620 гектар комсий бешамаш я. Боахама хьалашка из маьхера культура махулла хьувкъаяра боккхача лоархIаме да цунна тIулакх дара мероприятеш йоагIача тайпара чакхъяхар. Цу гIулакха дукха къахьега а деза. Уж балхаш толамца чакхдаьхад 630 сагах латтача боахама комсаш лелаерий коллективо. Селлара дукхача комсий бешамашта ший ханнахьа гIулакх де вIаштIехьдаьлар комсаш лелаерий уж барт тайна, цхьанне шоллагIчоа новкъостал деш хиларах.

Боахама къахьегамхоша дика кхетаду укх юбилейни шера Октябра сийна шоаш тIайица декхараш Iалаьмате бехктокхаме хилар а уж кхоачашдара ерригa торопаш оарцагIъяьха къахьега дезаш хилар а. Цар социалистически декхар тIайнпад комсий бешамий хIара гектара тIара планах йоагIар 51 центнер мара йоацача 55 центнер комсаш чуя. «ТIайица декхараш тешшаме кхоачашдергда оаха»,—йоах комсаш лелаераша. ХIанз комсий бешамашка эттача сурто а тешаву цар шоай дош кхоачашдергхиларах, хIана аьлча комсаш дика хьахиннай, хIаьта цхьаккха а тайпа лазар кхетанза я. Иштта комсаш дика хьувкъаяра а лазараштa духьал обработка яра а къахьегамхоша хьийга къа зехьа дайналац. Ала деза ер ха тIаоттала агротехника бокъонех де мел дезаш хинна балхаш комсаш лелаераша кхыча боахамел тIехьа ца бусаш дика чакхдаьхалга. Комсашта ялхазза опрыскивани йир, шозза оасар дир, хIаьта баьцаш дукха тIаьнна хиннача моттигашка кхоазза дир оасар. 1620 гектара тIа чеканка йир, планах 1541 гектара тIа мара е ца езача.

Боккха теркам тIабахийтабар комсаш лелаераша комсий бешамашта ший ханнахьа хий диллараи, хIаьта минеральни удобренеш товсараи. Цар дика кхетадора комсаш дика хьувкъаяра боккхача лоархIаме фактораш уж хилар. План дикка тIехкхоачаш а еш 885 гектара тIа хий а диллар, хIаьта иззал йолча бешамашка минеральни удобренеш а тайсар боахаме.

Зехьа дайнадац комсаш лелаераша хьийга къа. Дег гIоздоаккх оасарах цIенача тай техача сана нийса латтача комсий мугIараш тIарча доккхача гайдолгаша.

ХIанз итогаш яьй оаха хIара отделене баьча балха. Яьржача социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхай цхьоалагIча отделене комсаш лелаераша (отделене управляющи Омаров Iадлал-Къаьдар). Отделенешта юкъе яьржа Iийналцар социалистически яхь — из яьржар хIара бригадана юкъе а. ЦхьоалагIча отделене бригадашта юкъе къаьстта белгалъяьннай Елена Никоновас кулгалду ялхлагIен, Полина Жуковас кулгалду пхелагIен бригадаш. ЯлхлагIча бригада комсаш лелаераша дош деннад планах йоагIар 420 тонн мара йоацача, шоаш гIулакх деча комсий бешамашкара 460 тонн комсаш чуэца, хIаьта пхелагIча бригада — планах йоагIар 370 тонн мара йоацача 405 тонн.

Цу бригадашта юкъе а бар шоай хьалха латта комсаш лелаераш. Къаьстта дика къахьегарца белгалбаьлар Молирова Зоя, Анастасия Кутепова, Лысенко Раиса, Белогорцева Люба. Цхьаккха а ди дIадахийтац цар моллагIа тайпа болх шоаш беча шоай сменни норма 150—200 процент кхоачаш ца еш. Иштта дика къахьег шоай сменни нормаш шозза е совгIа тIехкхоачашъеча механизатораша А. Тамараева, В. Дементьева, И. Абдулхалимова, кхычар. Дика къахьегарца белгалбаьннаб бордосски жидкость кийчъеча болх беш хинна В. Богин, В. Квасов, кхыбараш.

ХIанз дIаболабеннаб комсаш лелаераш керда хьаьнна комсаш чуэца. Хьалхара барайтта тонн комсаш чуийна яьннай. Тха боахама комсаш лелаераша дош деннад планах йоагIар 7859 тонн мара йоацача 8475 тонн комсаш чуэца тIайица декхараш Октябра 50 шу дуза цIей тIакхоачаш кхоачашде. Тешшаме ала йиш я, комсаш лелаерий шоай дош кхоачашде йиш хургхилар.

И. ТОКАРЕВ,
Наурски района «Калиновский» яхача совхоза кертера агроном.

10 СЕНТЯБРЬ—ТАНКИСТИЙ ДИ

СУРТА ТIА: политотдела инструктор гварде капитан Лев Радченко занятеш чакхъяьнначул тIехьагIа подразделене тIемахошца къамаьл деш ва.

С. Преображенскей Б. Трепетовей сурт.

ТАСС фотохроника.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

ЛЕРХIАР: ЮКЪАРА ЯДЕРНИ КХЕРАМЗЛЕ IАЛАШЪЯР

Ядерни герз доаржа ца дар—дунен халкъашта юкъерча эггара актуальни проблемаех цаI. Ядерни тIом хила таралуш хиларо чIоаггIа корзагIъяьккха йолча дунен общественносто дикалар хиларга сатувсаш ладувгI Женеве заседани еш йолча 18 паччахьалкхен Комитета балхага. Ядерни герзи устройстваши, иштта цу герза лоаттабу тIахьожам а, цхьанка а кхыча паччахьалкхенга дIа ца дала ядерни державаш декхарийла еш долча договора цхьатарра проекташ комитетага дIачуеннай Советски Союзе ВIашагIкхийттача Штатийн делегацеша: шоай оагIонгахьара, ядерни герз хьадергдоацаш е кхычахьара Iалашдергдоацаш шоашта декхар тIаэца деза ядерни йоацача державаша.

Договора проект дика лоархIаш тIайнцар дунено. «Договора проект, — белгалдоахар «Непсабадшаг» яхача венгерски газето, — конструктивни гIа баккха Iалаьмате хала йолча, империалистически державаша толхаяьча атмосфере соглашени яр духьа переговораш йоладча дениз тIагIерттаи юха ца йоалаши къовсам лоаттабаьча Советски Союзеи кхыча европейски социалистически мехкийн толам ба эггара хьалха».

Кхеталеш да, доазол дехьара белгалара гIозараш проектана духьалдаьнна хилар. Цигга белгалдоалаш да, «Нью-Йорк дейли ньюс» яха американски крайни реакце орган а «Женьминь жибао» яха пекински газет а договора моастагIаща цхьан мугIаре нийсдалар.

Къаьстта ала доагIа малхбузенгермански реваншистий позицех. Хабара договора кулг яздергдац ца а оалаш, ядерни герз Iалашдарга бола никъ шийна мукъа бита гIерташ массе тайпа бахьанаш увттаду Бонно. «Ньюсуик» яхача американски журнало деча тешалах, Бонно догдоах ВIашагIкхийттача Штаташа «тактически атомни герзаца бундесвер Iалашъярга, кхыметтел нагахьа санна договора ратификаци йой а».

ТIахьожамах йолча пунктагара дIа мел ийкха договора пукташ шоайла йийцай Советски Союзеи ВIашагIкхийттача Штаташеи. ДукхагIа долча мехкаша геттара нийса лоархI, эффективни тIахьожам атомни энергех йолча дунен халкъашта юкъерча агентства лоаттабе мегаргхилар. Цхьабакъда, цунна духьала да НАТО-ца дувзаденна цхьадола мехкаш. Уж мехкаш, эггара хьалха Малхбузен Германи, бокъонца бола дунен халкъашта юкъера тIахьожам на оттабайта а гIерташ, из НАТО-на юкъерча готтигача группировкага гIолла лоаттабергбола гIулакх тIатетташ да.

Договора проект дIачуеннай, цхьабакъда, хIанзчул тIехьагIа договор ратификаци а яь, чIоагIдаллалца йолча хана бе безаш кхы а боккха болх ба. Советски Союзои кхыча социалистически мехкашеи шоай дерригa низаш тIадохийт из сихагIа вIаштIехьдаккхара. Цунца дувзаденна, ядерни герз доаржа ца дарах дола договор бухсоцаш лерхIаш дола хIама а ца лоархIаш ядерни герз дIадаккхара а массе тайпа герз дIадаккхара а даькъе баккханза баргбоацагIа санна лоархI цар.

IАРБИЙ МЕХКИЙ ЛОАРХIАМЕ СОВЕЩАНИ

Укх дIадахача кIирагIа Судана столице Хартуме Iарбий паччахьалкхенийн правительствайн совещани хилар. Укх тIеххьарча шерашка хIанз дIазлагIа цхьана гуллу Iарбий лидераш Iарбий малхбоаленера дуккха миллионаш долча халкъашта дагалатташ йола вахара лоархIамера проблемаш ювцар а саггота шоаш лерхIаш дола хIамаш кхоачашдара лоаттабеча къовсаме шоай гIулакхаш цхьана чакхдоахаргдола планаш оттаяр а духьа. IIаьраска дийнахьа чакхъяьнна совещани къаьстта боккхача лоархIаме я. Тийшача балхах Израила лоаллахарча Iарбий мехкашта духьала йолаяьча агрессе, израильски захватчикаша ОАР, Сире, Иордане лаьтташ хIанз а дIалаьца лоаттадаро Iарбий дунен чу хьахилийтар шоаш къоастаярах тийша Iарбий Малхбоаленерча къамий-кортамукъален болама дIахорча кхелашта дуккха хIамаш долаш йола чоалханера проблемаш.

Израильски агрессорашеи царна тIехьашка лечкъа доахкача империалистически гIозарашеи лийрхIача керттерча хIамаех цаI дар Iарбий паччахьалкхенаш вIашагIйоахилга, Iарбий дунен чу къовсамийн вIаши бехкаш дареи атмосфера оттаелга. Цхьабакъда, вIаши моастагIал дола группировкаш а еш Iарбий дуне вIашагIдаккха аьттув баланзар империалистийи цар гIончийи. Кхерам тIаэттача сахьата юкъарча моастагIчоа духьала лоаттабеча къовсаме цхьа барт болаши кхотаденнеи хилар Iарбий мехкаш.

Империалисташа лелaдераштa духьалъяха низ бола средстваш йолаш ба Iарбий, уж я малхбузехьарча монополеша эксплуатаци еш йола Iалаьмате йоккхий мехкдаьтта запасаш, Суэцки канала тIа гIоллара навигаци, американски английски банкашка яда Iарбий паччахьалкхений ахчан фондаш моргаш. Израила гадоахача империалисташта воздействи яра цу средствах пайда ийса эцар ,цхьаццадолча Iарбий мехкашта юкъе Iайна барт вIашагIа ца кхетийташ дола хIамаши вIашдухьаленаши дIалхар — уж декхараш дика кхетаду хIана Iарбий Малхбоален тайптайпарча районашка. Цхьабакъда, цу районе этта чоалханера социально-политически хьал теркалдича, уж проблемаш цкъа Iохайшача къоастаюлург ма йий аьнна дог даха йиш яц. ХIаьта а, Гаргарча Малхбоален кепайоазоно белгалдоаккхачох, укх гаргарча ханней иштта йIаьххача ханней йола Гаргарча Малхбоален политика вIаштIехьяккхара даькъе керда лостам бала безаш я Хартуме хинна Iарбий кулгалхой совещани.

Керттера декхар — израильски агрессех хьахиннараш дIадахар — сихагIа къоастадулурга Iарбий паччахьалкхенаш барт болашагIеи кхотаеннагIеи ме хул, дерригача антиимпериалистически, антиколониальни низашпара Iарбий халкъий бувзамаш айхагIа ме хул. Цунца дувзаденна боккхача лоархIаме да, дукхагIа болча политически наблюдателашта хетачох, цхьаццадолча Iарбий мехкашта юкъера барт вIашагIа ца кхетийташ дола хIамаш дIадоахилга, белггала аьлча, йеменски деша ОАР-ай Саудовски Аравенеи юкъера гIулакхаш лертIадахара де дезар делга. Хартумски совещани йолча хана вIашагIкхийтар ОАР-а президент Насери Саудовски Араве король Фейсали, хIаьта цигга цар барт вIаштIехьбаьлар йеменски проблема къоастаергйола комисси вIашагIйоллара хьакъехьа. Цу комиссена юкъебахаб Марокко, Ирака, Судана викалаш. Цар оттае еза Йеменера египетски бIунаш арадахаран Саудовски Араве йеменски монархисташта деш дола тIема новкъостал соцадаран гаранти луш йола план. Хартумски совещане из лоархIамера политически результат, шеко йоацаш, боккхача лоархIаме хургья Iарбий барт чIоагIбара.

Хартумски совещане итогаш хIанз кIиръя ювцаш я Iарбий столицашкеи дунен кхыча мехкашкеи. Израилеи из хьалхьеш долча империалистически гIозарашеи тийшача балхах йолаяьча агрессена духьала шоай паргIатои кхычарех тийша ца хилараи духьа Iарбаша лоаттабу нийсхон къовсам дуккха миллионаш болча нахах латтача дерригача советски халкъо бизза кхетабеш а хоадамболаш хьаллоацаш а ба.

ГРЕЦЕРА ФАШИСТСКИ ТЕРРОР ДIАХО А ЛОАТТАЕШ Я

Биъ бутт совгIа ха яьннай реакционни инарала Греце фашистски диктатура оттайича дена. Оппозиции моллагIа а белгалонаш тоIае а гIерташ, военни хунто дIахо а къиза низаш ду ший противникашта аьрдехьарча прогрессивни организацеех бараштa даь ца Iеш, буржуазно-либеральни деятелашта а. ХIара денна хIана ахац аьнна хоамаш ух Грецера керд-керда лувцаш нах чубехкаши керда судебни процессаш еши хиларах.

Цу биъ бетта Грецера военни хунто ший фашистски юкъмараш йизза хьагучаяьха ца Iеш, хьахьеккхар, ше Iаьдала керте оттаьча американски империализмана тешамеи мутIахьеи лай ше хилар а. ХIанз визитаца ваха США ва гречески король Константин. Цига ваха король аравалале хьалхагIа премьер-министра Коллиаса заявлени йир Вьетнамера американски агресси «йизза хьаллоацаш» хиларах. Корола дихьача гIулакхех цаI лоархI США правительства сихха финансови новкъостал делга цунгара дехар. Военни хунто доал даро гречески экономика мелъяьй. ХIанз Греце латта гIулакхаш укх тайпара доах «Монд» яхача французски газето:«ХIалак хулача дIакхьчай Греци. Долла хIама юхамаччахьа лел. ГIулакхаш бокъонца сайца латт».

Шоай наIараш дIакъувл итташ промышленни предприятеша (царца я мехкара цхьайола эггара лоархIамегIара предприятеш). Туристически сезон цхьаккха а аьттув боацаш хиннай. Уизарерча боарамашка дIакхьчай арахьара дефицит».

Фашистски террор мел лира яле а, духьале лаьрхIача гречески халкъа денал кагле низ кхоачаргбац цун. Дукха ха йоацаш Греце хиннача датски политически деятела Лембуна йоах, гречески халкъах 80 процент хIанзарча режимана духьала да. Диктатура дIаяккхара къовсам боаржабеш да Греце халкъ. Укх денношка хиннача Греце Компарте ЦК Пленумо белгалдир цу къовсамо эггара хьалха чакхдаха дезаш дола гIулакхаш: диктатура дIайоаккхилга, конституции демократически бокъонаши юхаоттаелга, лийца мел боахкараш мукъа боахийтилга, ерригача партей викалаш юкъе а болаш йолча правительства кулгалца паргIата хоржамаш чакхдоахилга.

С. ИВАНОВ,
Ф. СЕЙФУЛЬ-МУЛЮКОВ,
Н. КОЧЕШКОВ.
(ТАСС).

ХЬАЙБАШТА—ТОЪАЛ МОША ДОАКЪАР

Грозненски района шурий совхозе юбилейни шера 35 эзар тонн силос Iалашъе лерхI. Из декхар кхоачашдеш ба механизатораш. Планах лийрхIа силос кийчъяь бовла гарга ба совхозе, дале а балха темпаш лоха яц.

«Укх шера 50 эзар тонн совгIа силос Iалашъе йиш я тха, — йоах совхоза директора Шаго Данил Павловича, — хIанзаалца хьайбашта иштта дукха моша доакъар Iалашде вIаштIехьдаьннадац совхоза».

ХIанзале цхьа эзар совгIа гектара тIара хьажкIаш силоса лаьрхIа чуийцай укхаза. Дика хьувкъам кхебаьб ни. В. Блеунов, Н. Ситников. А. Амаев керте латтача механизированни звеной коллективаша. План 185 центнер йолча хьалха латтача механизатораша хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 250—280 центнер моша хьажкIа чуэц. Из тамаш яц, хIана аьлча механизатораша агротехника бокъонаша дIадеххача тайпара дерригa а гIулакхаш даьдар хьажкIашта. хIара гIадамах 1—2 хьажкIа йоал. Дика я укхаза кийчъю силос.

Шерра яьржай механизатораштa юкъе социалистически яхь. Яхье хьалха латт цхьоалагIча отделене коллектив, эггара дукхагIа силос Iалашъе вIаштIехьдаьннад цу отделене механизаторий. Силоса лаьрхIа хьажкIаш групповой хьисапе чуэц цар. ХIара денна 6—8 комбайн хул болх беш, къаьстта дика болх бу къонача комбайнера Оздамиров Шамала. Цунга карара кара темала цIе вимпел я. ХIара денна ши бIаь тонн совгIа силоса лаьрхIа хьажкIа чуэц Ш. Оздамирова. Цунца болх беш ва механизаце училищера вена практикант тракторист Мудаев Лом-Iаьла, масса дIанийсъеш бола Базирова Зина, Басханова Алута. Цу виънел тIехьа ца биса гIерт силос дIакхухьа шофераш. № 1 йолча АТК шоферо Висаитов Хьамзата хIара денна 20—23 рейс ю ший машинаца, цхьан дийнахьа бIаь тонн гаргга хьажкIа дIаяхьа вIаштIехьлоал цун силос йоллача. Иштта дика къахьег совхозерча шофераша, Грознера гIо де баьхкача № 1 йолча АТК кхыча шофераша.

Оздамиров Шамала агрегатал дукха тIехьа ца бусаш къахьегаш ба А. Асхабова, А. Сединова, А. Усманова агрегаташца болх бераш а.

ХьажкIаш дика хилар бахьан долаш отделене царна консервировани е вIаштIехьдаьннад. Цу гIулакха уж чуэцаш Аукин Василе агрегат я, массехк ди далалехьа йоккха опыт йолча механизатора консервировани еча моттиге 500 тонн совгIа цIена хьажкIа дIаяхьийтай.

Силос йоллача кхашкара хьажкIаш дIакхухьаш цахадлаш автомашинаш я. Уж Iойоассае халла мара кхоабац трактористаш Идрисов Султан, Умаров Iийса. Болх иштта дика лелар бахьан долаш хIара денна цхьа эзар тонн гаргга силос йолла вIаштIехьлоал отделене. ХIанзале итт кIоаг силосах хьалбизаб механизатораша, ерригa а укхаза Iалашъяьр 13 эзар тонн силос я.

«Оаха Iалашъе езачох ах мара яц из, — йоах отделене агронома Бушуев Владимира, — хьагучох 25 эзар тонн силос Iалашъергья отделене».

Цу тайпара да силос Iалашъяра гIулакхаш ерригача совхозе а, хIара денна ши эзар тонн совгIа силос кийчъю цига.

А. ПЕНЬКОВ,
Грозненски района хьувкъам чуэцача халкъа контролерий штаба начальник.

Лоаман даьгIенашка

Тха района боахамаша лоаман даьгIенашка доажаде 5882 бежан дIалаьллад, царна юкъе 4719 Iаса да. Лоаман даьгIений халача хьалашка бе беза хьайбаш леладерий шоай болх. ХIара денна хIана делхаи аьнна геттара чIоагIа догIаш делх укхаза. Къаьстта халача хьалаш тIа бар хьайбаш леладераш июнь бетта юххье — лоаман даьгIенашка кхаь дени кхаь буссеи ца соцаш дарз хьакхача хана. Цхьабакъда, Iалама халонел котбаьлар уж.

Хьайбаш леладара лоаман хьалаш хьалха санна аьттув болаш деце а уж дика доажаду. Укхаза лазараш кхийтта хьайбаш довц. Массадолча хьайбашта планах лийрхIачул дукхагIа дулх тIакхет. Къаьстта дукха тIакхет дулх «Автуринский» яхача совхоза, Ленина, Куйбышева, XX-ча партсъезда цIерагIча колхозий хьайбашта.

Укх юбилейни шера района хьайбаш леладераш шера планах декхарийла ба къонача хьайбашта 3760 центнер дулх тIакхетийта. Цхьабакъда план дикка тIехкхоачашъергья.

Цу тайпара толамаш даха вIаштIехьдаьннад хьайбашта лерттIа гIулакх дарах, шоай низ ца кхобеш наха къахьегарах.

...Хьайбаш чудоаккхача помещенешта гаьна бар «Автуринский» яхача совхоза хьайбаш лелaдераш Исмаилов Салауддини Усманов Денилбеки дарз доладеннача хана. Iаьржача морхаша цу сахьате дIайикъар сигале. Кхы дукха ха ялалехьа цIаьхха шел а енна лоа доладелар. Цхьаццайолча хана Iулаца хинна кхо бIаь бежан вIаши кхоталора, цхьаццайолча хана чIоагIа баьннача михо дIахьа лелхадора. Iулаца хиннараш шу даьнна Iаьсий дар. Цу хьалашка хеталора дарзо дIа-юха лехка Iул хьайбаш леладерий доалара даьннад аьле. Цхьабакъда, лакха опыт йола, хьайбай «оамалаш» дика йоаза нах бохацзар. Цар вIаштIехьдаьлар цхьаккха а тIера ца доадийташ дерригa хьайбаш кIалхардаха. Дерригa Iул къаьнача помещенешка чулаьллар, цигача сабар-дир хаоттам юбаллалца.

Къона хьайбаш дикагIа дорстаде, лоаман даьгIенашка Iа доаккхаргдолчарна шортта хоа къар Iалашде гIерташ болх беш ба хIанз хьайбаш леладераш. Каст-каста делхача догIаша дикка дегIаккхувл эрий тIаювла баьцаш из бахьан долаш план тIехкхоачаш а еш Iалашде лерхI оаха доакъар. Цу гIулакхо йиш хулийтаргья Iана замалахьа хьайбаш дулха эша ца далийта.

М. МАХАДЖИЕВ,
Шаьла района юртбоахама производственни управлене керттера зоотехник.

Деккхараш довзаш хилча...

Ачхой-Мартана района юртбоахама къахьегамхой сайрийна балхара йистебаьлча дукха уйла е езаш хилац шоай мукъа ха мишта дIахьоргья аьнна. Шерра хьайийлла хул укхазарча районни библиотека наIараш. Доккхача, сийрдача цIагIа стеллажашка хоза нийсдаь дала 19 эзар совгIа экземпляр дола тайп-тайпара художественни, политически, Iилман, кхыдола а литература. Книжкаш дешараштa дика гIулакх деш, хьачувеначунца Iимерза, безаме ба къона библиотекарь комсомолка Х. Евсултанова заведующи М. Майстери. Доккха новкъостал ду библиотекараштa библиотека совето. Каст-каста хул цу совета заседанеш. Цига дувц библиотека балха планах, Октябра 50 шу дузача денна махулла дикагIа накъабахара шоай де дезачох, кхыдола дешаш. Боккха болх бу библиотека болхлоша вай мехка а доазол дехьа а хIана латта гIулакхаш къахьегамхошта дIадовзийтара, революце а гражданскии Сийлахь-боккхача Дай-мехкен тIемай ветераний сий дола гIулакхаш дIадовзийтара, иштта кх. дI. а. Цу темашта хеталаь да дика кийчдаь стендаш, плакаташ. Масала, безам тIабодаш да «Зимне штурмагара коммунизма лакхенашка», «СССР-а халкъий барт тайнача дезале», «Сага ираз — къахьегам» яха стендаш.

Библиотеке хьайийлла я Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дизара хетаяь книжкай выставка. ХIаьта иштта боккха теркам тIабохийт КПСС XXIII-ча съезда решенеш, КПСС ЦК-а Тезисаш къахьегамхошта дIайовзийтара. Цу хьакъехьа лаьрххIа газеташ тIареи журналаш тIареи вырезкаш ю, лекцеш еш, беседаш ю.

Каст-каста хул библиотека болхлой фермашка, кхашка болх бечарна юкъе. Совхоза отделенешкеи фермашкеи йиъ передвижка вIашагIъеллай цар, новкъостал ду «къахьегама листокаш» арахеца.

Дукха ха йоацаш «Лермонтовский» совхоза тракторни бригадеи фермеи КПСС ЦК Тезисех лаьца беседаш еш хилар районни культура цIен методисташ Сакова Маяи библиотекарь Деттяренко Надяи. Массанахьа, уж дIа мел бахача юрташка, масала Бамут яхача юрта, Веселый, Давиденко яхача хуторашка беза хьаьший а бийя тIаэц уж.

Районни библиотека болхлоша хан-ханнахьа планах дIахьу дешара конференцеш, чакхйоах диспуташ, иштта Х. Ошаева «Алан шераш» яхача книжках конференци йир дукха ха йоацаш.

ХIанз библиотека болхлоша районни культура ЦIенца цхьана «Турпалера 50 шу» яха тематически сайре кийчъеш ба.

Цу тайппара дика болх беш библиотека йоланлаь хургIа укхаза шерагара шерага дукхагIа дешараш хулилга.

Август бутт чакхбоалаш 1300 совгIа книжкаш дешараш бар укх библиотеке дIаязбенна.

ХIанз малагтара тIалоагIача Iанна кийчо еш ба библиотека болхлой. ХIанзле яь яьннай ремонт, Iалашлаьд доагор — дахча, кIор.

З. ХАЛДЫХАРОЕВ.

«АГИТАТОРА БЛОКНОТА» АРГIАНАРА НОМЕР

Кепатеха ара а даьнна, языбенарашкеи «Союзпечата» киоскашка тоххеи дIадахийтад КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропагандаи агитацеи отдела № 17 йола «Агитатора блокнот».

Номер дIайолалу «Памятни байракхаш яхара яхьа денале хила» яхача передовой статьяца.

«Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу» яха КПСС ЦК Тезисаш — дуккхача нахага» яхача рубрикана кIал кепатеха дукха а материалаш я. Цунна кIал кепатехай «Социалистически производство дегIаахари халкъа материальни хьал-торо лакхъялари» аьнна керте яздаь КПСС обкома лектора В. Ахматукаева статья «Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революции дунен революционни процесси» аьнна керте яздаь парте обкома лекторски группа заведующе В. Губина статья.

Блокнота тIа кепатехай «Республикера хьалхара пятилетка» яха редакционни статья.

Ю. ПАВАЛЯЕВ.

НОРЕЙСКИ ХАЛКЪА ДЕМОКРАТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА. Киянски тракторни завода сборочни конвейере. ЦТАК ТАСС сурт.

КХЕРАМЕ «ТОХКАМАШ»

«Эль чоло» яхача кIиранна цкъаза арадувлача панамски журнало хоам бир Коклэ яхача провинце ракеташ сигала ахийта майдаш а йолаш США тIема база хьалъеш хиларах.

«Американски салтий, аппаратура, оборудовани тIа а йолаш итташ машинаш ух Эль Роблэра Калобрэ бодача новкъа гIолла», — язду журнало. Циггача, белгалдоаккх журнало, дIахо мухьаш лоам хьалъухийташ йолча пункте, хьалтехай цу центрально-американски республике хIанзле классически а хинна дIаэтта «Чухьа вала мегаргвац!» аьнна английски испански меттала цIенхаштта язъяь табличкаш.

«Ховш да, — язду «Эль Чолос»,— панамски правительства американцашта цар базаш хьалъяра юха хьехаргйоацаш бIарчча районаш дIаенна хилар, керда канал доаккхаргдола моттигаш цигара хоржаш ба уж аьнна бахьан даьккха». (Панама кхыча мехкашцарча гIулакхий министраи США посолаи юкъе «ноташ дIа-хьа йохийтилга» чакхдаьнначул тIехьагIа американцашта мукъа белар «Дариэн яхача провинце тохкамаш де».

Цхьабакъда, панамски прогрессивни организацеша гучаяьккхар из фальшивка. Дариэне деш латта балхаш кердача каналаца цхьаккха тайпа гIулакх долаш дац — мадарра аьлча цига хьалъеш латт США тIема базаш.

Журнало теркам тIабохийт Вашингтон Панамах «атомни зарядий склад» еш йоаллаш хилара. «Къам декхараштa, даьхенах базар ерашта. Вьетнаме ше из даьча тайпара вай лирача тIема юкъедахьа мегаш йолча империализмана духьала чIоаггIа къовсам лоаттабе кийчдала» деза панамски халкъ, йоах статья тIа.

Юххера а, «Эль Чолос» дIадех, американски салтий Коклэ фу деш ба Панама халкъага правительства хьахойтилга.

(АПН).

ГВАРДИ—НЕГРАШТА ДУХЬАЛА

ВАШИНГТОН, (АПН-Радио). Дукха ха йоацаш гучадаьлар. КIайча цIен указанех къаман гварде бIуннашта, цIаьхха неграш гIоттe, уж тоIабе кийчдара августи сентябри бетташка мамогга чIоагIа, тренировка ергйолаш Пентагоно распоряжени еша хилар. Дуккха моттигаш нийсъеннай йоккхийча негритянски восстанеех полици лоархIа ца а еш. уж тоIаяра къаман гварде бIунаш юкъедаха дезаш. Хьагучох, дIахо йодача хана, «негритянски проблема къоастаеш» а керттердар гвардега доаха дог да.

Къаман гварде подразделенеш хIанзле тренировочни занятеш е йолаеннай лаьрххIа цу гIулакха оттаяьча программах. ТIом болча ханарча хьалашца мамогга дукхагIа тарьеш ю занятеш. Военни маневрашка а сална, условни противник ца салташта хьалхашка, хIаьта уж шоаш а йиззача тIема аммуницена ба — цига я каскаш а, гебагIаш юхьедагIа топаш а, кхы тайпа цар доалахьа мел дола герза тайпаш а. Цу герза юкъейоагIа вертолеташ, танкаш, пулеметаш тIалатта транспортераш, хIаьта иштта бIаргех хий ухийта газаш етта устройстваш а. Программа тIа оттадаьд, восстанеш тоIаелга бокъонца тIом болча хана чакхйоахача тIема операцешта гаръеш хулийтилга.

Из тайпа жоп да укх аьхки неграш гIовттара Вашингтоно деннар. Къаьста шоай тайпарча цIенхашттарча мероприятешта къоастае езаш йола проблема, хьагучох, эггара хьалхарча аргIанна, низа новкъосталца къоастае гIерт.

«СЕРДАЛО»
3-гIа оагI. 5 сентябрь, 1967 шу.

БОКОВ Ахьмад

ВIАШТIЕХЬА ЦА ЯЬННА ГОТА

«БЕКЕ КЪОНГАШ» ЯХАЧА РОМАНА ТIАРА ДАКЪА

(Йистедоалар. Доладур № 104 йолча «Сердало» тIа).

МАЛХ чубузаш латтар Хьасанахи Рашидахи гота боагIача нахана шоашта тIехьавоагIа Хьусен кхийттача хана. Ворда юха а сопаяйта Iоккхосаделар из. Хьасана белажах тесса̄ча дирстах бIарг кхийтача алачайна, из лохаш лел-кх уж аьнна хетаделар Хьусена.

— Говр ейнай, Хьасан? — хаьттар цо. Хьасан юхайист а ца хулаш Рашида гIаьнкIал доаллача говра нахьара бIарахьежар. ЦигаХьа дIахьежар Хьусена ши бIарг а.

— Из фу нихь да?

—Шун говра нихь да ер-м, — аьлар Рашида.

Кхы хаттар дапзар Хьусена. ЦIаьхха оага а венна. баламаш хьал а эза, вийлхар из.

— Хьаволле хIанз, йиIиг санна велха а ца велхаш, — аьнна, юха а хьежа, тIачайхар Хьасан. Хье вийлхача дийнлургья мотт хьона из? Хургья вай говр. Цул дикагIьяр.

Вите бер чура ара а даьнна, бокхача новкъа даьлар бераш. Нийлхоча хьуна келах тара хет дIахьежача тIаьр юкъе мо шаьра гуш улла СоагIапче.

СоагIап—орагI тIехбаьлча, юха а сеца аьлар Хьасана.

— Шо шинъ гIо. Со гота тIа юхагIоргва.

—Сенна? — хаьттар Рашида.

— Иштта ГIулакх да са цига.

— Хьасан, ма гIо,—аьнна хьоаставелар Хьусен. — ШагIоргда вай.

— Хьо цига дIакхачалехь-м баьде ма хургйий, — аьлар Рашида а.

— Ловча. Со-м кхерац баьде яр аьнна. — Майрра бераштa бIара а хьежа шин хаьн уллача Iаьржа бот болча йоккхача шалта тIа кулгаш даьхкар Хьасана.

Геттар боад къовлабеннабар Рашида Хьусени цIакхаьчача. Цецъяьннача латтийсар Хьусена гIув хьабаккха духьалъена Кайпа.

— Валадай. хьо хIана воагIа бийсанна юккъе? Хьасан мичав?

— Из-м гота тIа юхавахар, азен Рашидеи ма гIо яххашехь.

— ТIаккха? Хьо хIана велх?

— Вай говр ейнай.

— Эйшшахь! — иккхар Кайпийга, цхьа чIоагIа лоза а еш хIама кхийтача санна. — Ва даьла, боккха ба ма йоахарий хьа къахетам. Тхога-м ма кхачийтац Iа из, — яхаш цIаIара санагIанна дIатIа а йижа йийлхар из.

Хьасан, Вите бер чу ше дIачувоаллашехь, новкъа ца а водаш, боса оагIонца а вайна, яжа дIалаьхка говраш йоахкачахьа вахар. Бийса баьде яле а сага ше хоавалар кхераш тебаш водар из, беттара хьалъяьккха бе йоаллаш шалта а йолаш.

Даим дIай-хьай а, тIехьашкахьа юха а хьеж из. Йоккха йоархI е кIотарг ниьсьелча цох борз тарлу цунна.

Хьасан говра тIа а вагIаш вена коа эттача нитIа ше Iохайначa ягIар, Кайпа.

«Фу баьри ва-хьогI ах бийса яьлча воагIар?» — аьлар цо шешийца. Коа юккъе вена хьа а этта, Хьасан говра тIара Iовессача шийна гур гIа долаш санна хийтар цунна. Цар говр еннай ма йоахий, тIаккха фу говр я из цунгара яр? Из-м тара а мичай цар къаьнача алачийна. Наха шоай говраца гIулакха вайта хургва из.

Хьасана йист а ца хулаш говр кхий чу йигар. Хозача ерстача говрах хьогаш тIехьахьежар Кайпа. «Ма ираз да хьо йолчун» — йоахар цо.

— Хьасан, хьаний из говр? — хаьттар цо воI аравальча.

— Вай я.

— Валалай. фуд Iа дувцар? Вайна мичара йоагIа иззамо говр?

— Иштта йоагIа, наха мичара йоагIа уж?

— Нах бита Iа! — аьнна, тIачайхар Кайпа. Хьасана йоалаяь говр маьрша ца хиларах саккхуш. — Фу говр я Iа йоалаяьр?

— Товмарзий говр я.

— Сенна йоалаяй Iа из?

— Иштта хьайоалаяьй. Цо вай яр йийнадаь. Са а ца лоIийташ лийхка.

— Хьаараяккха из кхий чура! — кхийгахьа пIелг дIахьекхар Кайпас, — Хозий хьона?

— Напи, цIогIа ма хьекха. Сага хац аз из йоалаяьйий.

— Араяккха, араяккха!

Хьасана кхий чура говр хьаараэзача, дIакхайда ше юхь лаьцар Кайпас. Хьанна хов коара дIаара а яьккха, Хьасан цунна хьахкка кхыча юрта водий.

— Вай цIенна эшаш дац хьона ерраморг,— аьлар цо Хьасанагахьа юха а хьежа. — Наьха хIаманна ше да волаш дола кулг дIатIа на хьош аьхартен чу вийрзар хьона хьа да.

ШоллагIча дийнахьа Хьасан Кайпийца Вите бер чу вахача гота йоаллар Товмарзий говр.

— Сийсара Товмарзий говр елда цIа а яха ма хьийзадий тхо-м, — аьнна, хоам бир ИсмаIалас.

— Мишта? — хаьттар Кайпас, шийна ца ховш санна.

— Баргал йоаста а енна. Из бахьан долаш Товмарзеи Сосии пIашагI а летар, хьон-хьон бекке ва яхаш.

— ТIаккха дIахаьдарий из дов? — хаьттар Кайпас.

— Цох-м цаI хургдар, Кайпа. Шоай хьаштдолча бесса масахьат дергдар цар-м. Сона дагаоаллар-м ахапза дйса хьа кхада. Цхьан-шин дийнахьа мукъагIа низ кхаьчабалар цу алача.

— Фу дергда! Цул доккхагIа во депа даьра ягIа со-м. Иштта лайна хургда-кх из далла. Ловча. Цхьаннега юкъа дIаоахийтаргда аз-м, е лохкаргда.

— Сих ма ле, ер аьха даьлча сона дIакхета саг коравоагIе дIаоахаргда из-м. Юкъа ахийтача хьона фу хургда цох.

— Ца оахаш алийсача хIаьта а ма дайнадий из. Таххане айса дер дергда аз цох. — аьнна, йолаелар Кайпа. ТIехьа а хьежа, корта оагабир ИсмаIалас.

— Далла ма хой из, са из аха торо а йолаш-м йолаш хьона хьо.

ГIойберд ше цхьаь воаллар. Хьокха бетташ ши-кхо гIа дIахо а ваьле. тIаккха хьажкIий буртигаш чу а тессе когаца лаьтта тIахьоккхар цо. Хала дар цхьаькъа. Iуйрийна юхавоагIаргва аьнна цIаваха Рашид кхачанза вар.

— Хьувкъийла хьа, ГIойберд,— аьнна, яха дIатIаэттар Кайпа.

— Дикаца яхийла. Хьо а йоагIа?

— ЙоагIа лаьра-кх. ЦаI ца деш аллийта йиш мичай из лаьтта.

— Яц вай даьра. Маьржа яI из говр. Эггара эшшача хана... — алачах кодам бир ГIойберда а. ТIаккха Рашид хаьттар.

Ши бIарг Iоматар бахар цун Кайпас Рашид бIарга я вайнавац, ХIажар метта а яр аьлча.

— Шуга цхьа сискал мукъагI еннавлар цар. Со-м мовалла кер а бокъабенна ма воаллий укхаза.

Готангара йоалаш готанна тIайодаш бер чу гIолла чакхъяьлар Кайпа. Юкъ аха раьза волаш саг нийсваланза. Говраш кIаьдъеннай Мазай, лаьтта, Мочкъий лаьтта аха езаш кхаш да—массагI дар бкъан. Эцаш-м вар цхьа-ши сi. Бакъда, цхьачие а лхийтта смал совгIа лацар.

Кхы дувцаж а доккха са дахарах а хила айда бацар, хьалучох дIа ца дел. Iаьдала дIадала дезар уж пийтта сом а. СоагIапчу хьалкхийволлашехь арахьара тIабаьхкаре лоархIар Беки. Цудухьа юртаяьттах дакъа дагIацар цунна. хийтта сом дала дезар дистана.

Ахча IагIа хьалургдолаш лаьтта дIа дехка цIаяхар Кайпа.

ГIойберд арахьа вера цIа. Ах кха мукъагIисте а даькха шоллагIча дийнхьа мара воагIаргвоацаш хинавар из моцалла са бIарзденнадеаре. ХIанз-хIанз кхача а бахаш варга дог даьха Рашид цIаькха хала хиннача нанна ше фу дергда ца ховш корзагIвьйи хьувзар.

ГIойбердина-м цу юкъа сискало йицъяьрХIажар а. ший наьна йиша йокха саг Сарат оарцагIъяккха чаш юрта юкъе гIолла Рашид вдий а хацар.

Коа чуваллашехь доладир ГIойберда ш эгIазвахача доахаш дола сардамш. Наха-м цу хана чоап енай олар цунна. — Дала ховдаде хьо фуI — йоахар цо. — Йокъ йиача хьакхий дар мо.

ГIойберд аIарах дIачуваьннав алалехь цагIара арайолаелар пхьегIаш. Боаш дехьа нана уллача цIагIа ерг а денна хьахьежаш дагIар э таIазар шоашта а тIаоттар кхеаш. Бакъда, мел ше корзагIвьйивале а бера тIакховдаш Iаьал дацар ГIойберда. Ше даьчох иха дехке а воалар.

— Хьал мкъагI хьа хье ениа ца улле! — аьнна цIогIа техар ГIойберда. Хажара цкъа цунгахьа ши бIар хьалекхар тIаккха шерра баге гIоттаяь доккха са даькхар.

— Доакха са даха дезацар Iа из доккъасте тIаярг гIехьаяйталаре! Бакъда, ХIажара доккха а е зIамига а кхы са даккханзар. Баге а гIоттаяьча йисар, бIаргаш а хьахьежжача латтийсар.

— Аъ! — иккхар сесагах шекваьннача ГIойбердийга. — ХIанз из дар вайна эшаш. — ДIатIа а ваха ХIажара Iоолладенна кулг, хьалаьпар цо. — Сесаг! Яьй!

Тебба даьгIа бераш а даь баз хувцаелча, нанна хьатIадаьхкар. Царна-м кийнар фуд а хацар. ГIойбердийна-м ховра. Хой а теша безам бацар цун.

— Из дита яьй. — йоахар цо. — дIа, бераш а унзардаьхар Iа. Хозий хьона, сесаг.

Цхьа юкъ яьннача тIолла кIаьдвенна ГIойберд коа юкъе ше аракхийсача пхьегIий гаргаш дIайоахаш воаллар. Чура хьахозар цIа нйдеш делхача берий оазаш. Юкъ-юкъе хи тIадам Iобожар ГIойбердий бIаргех а.

ТХА КАЛЕНДАРЬ

А. К. ТОЛСТОЙ ВАЬЧА ДИЙНАХЬА ДЕНЗ 150 ШУ ДИЗАД

Тахан 150 шу дуз (1817) сийлахь - веникха эрсий писатель Алексей Константинович Толстой ваьча дийнахьа денз. Цо язъьяча произведенеша къьгта хьагойт яхайтталагIъяр чакх а йоалаш вурийтталагIа бIаьшерене йоалалуш хинна политически къовсамаш эрсий быти. Цу произведенех я «Князь Серебряный» яха исторически роман, «Смерть Иоанна Грозного», «Царь Федор Иоаннович», «Царь Борис» яха драматически трилоги.

Дукхача лирически стихотворенеи автор а хиннав А. К. Толстой. Царех дукхачарна музыка язъьй цIи хеза болча эрсий композитораша.

ТАСС фотохроника.

ТУРИЗМ ДУКХА ЕЗАРАШ

Август бутт чакхбоалаш Шаьла района Джалка яхача совхоза дукха гаьна йоапача атагIа гулбеннабар укх шера шоай аргIанарча иттлагIча республикански слете къона туристаш. Цига дакъа лоацаш хилар вай республика ерригача районашкара а городашкара а 180 турист. Краснодарера хьоашалгIа ена туристий команда.

Слет йолаеннача хьалхарча дийнахьа палаточни городок Iойиллар туристаша. Ека йолаелар илленчий оазаш, дIа хьа мел хьежача лотаенна костераш, кийчдеча дуъача хIамана мерза хьаж... Иштта дIадоладелар слета денош.

ШоллагIлар къахьегама ди дар. Хьажарга кийчлуш бар спортсменаш. Ше-ше кот а ваьнна маьхера приз яккха безам ба хIаране. ВЛКСМ-а Нохч - ГIалгIай обкома болхло С. Г. Ломакини республика просвещене Министерства викал В. М. Гетельзон юкъе хинна комисси выставкага хьежа чакхъяьнначул тIехьагIа хьажаре котъяьнна командаш белгалъяьлар. Уж я Наурски района Алпатовски юкъерча школа, Шелковской пионерий Цен, Гудермесски района а командаш.

Белгтала дар къонача туристий слета кхоалагIа ди. Цу дийнахьа торжественно хьайийллар слет. Байракх хьалъайе бокъо лу 9-ча слете котъяьнна хиннача Грознерча Старопромысловски района командана. Слет хьайийллачул тIехьагIа туристски эстафета йолаелар. Цига хьалхара моттиг Наурски командага кхаьчар, шоллагIъяр — Шаьла района Аргунски юкъерча школага, кхоалагъяр — Урус-Мартана района командага.

Туристски яхьй ерригача тайпаех хинна къовсамаш чакхдаьнначул тIехьагIа яьча итогех общекомандни хьалхара моттиг Наурски, шоллагIъяр — Шалински, кхоалагIъяр Урус-Мартана районашка кхаьчар.

Цамогаш хинначоа сихха новкъостал де хар гучадоаккхаш яр санитарни посташта юкъе хинна яхьаш. Укхаза котбаьлар гудермесаш. Комиссе членаша шоашка мел даьча хаттара нийса жопаш дала хайра царна. Цудухьа Шеча ЖIарга общества дIа-хьа тела кубок цу командага кхаьчар. ШоллагIча моттиге наурцаш ба. Царна елар вымпел. КхоалагIа моттиг яьккхача шелковчанашта диплом делар.

Къаьстта сакъердаме дар слета тIеххьара ди. Слет дIакъовлаш хиннача торжественни линейке белгалбир укхаза котбаьнараш. Царна елар кубок, грамоташ, маьхера призаш. Хьалхара моттиг яьккхача командана йиъ туристски палатка кхаьчар (Наурски район). царна тIехьа барашка кхо палатка (Шаьла район), кхоалагIбараштa ши туристски палатка елар (Урус-Мартана район).

Белгал а яьккха ловца бакхха лов Наурски района Алпатовски юкъерча школа команда. Цар толам балар бахьан да беррыгача спортсменаша а къаьстта цар кулгалхочо физкультура хьехача Ф. Куксина а слета кийчлуш чIоагIа къахьийга хилар.

Бакъда из ала йиш яц грознерча Старопромысловски района командах. Соахка хьалхара моттиг яьккха из укх шера кхойттагIча я. Цун уйла е еза цар.

А. ПОЛОВОЙ, яхьай лерттера судахо.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грозней дийнахьа а бийсанна а хувцалуш морхаш хургья, йоачан а йоацаш. Мух бийсанна лаьгIа, дийнахьа гIаьххьа хьекхаш хургба температура республике гIолла а Грозне а дийнахьа 23—28 градуси бийсанна 10—15 градуси йIовхал хила тарлу.

6—7 сентябре хувцалуш морхаш хургья, цхьайолча моттигашка лоацачa хана догIаш делха а дикъувкъа а мег. Мух эрг — эргача оагIонашкахьара лаьгIо хьекхаргба. Температура бийсанна 13—18 градуси дийнахьа 18—23 градуси йIовхал а йолаш хила тарлу.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

КЕРДАДАРАШ, БАКЪДАРАШ

ЯНОШ КАДАРА БАРКАЛ ЙОАХ СОВЕТСКИ ДЕШАРХОШТА

Хьалхара дунен тIом болча хана венгр Ференц Нольмани чех Иозеф Блажеки плен найсбеннаб. Кхело Урале кхоачабаьб уж. Усть-Катаве майра латаш хинна чехаш, венграш, эрсий, полякаш, китайцаш юкъе а болаш йолча цIегвардейски отрядах дIакхийтаб Нольмани Блажеки.

Интернациональни отрядаца болаш парте бахаб Блажеки Нольмани. Советски Iаьдал бахьан долаш баьча тIом тIа боабаьб уж.

БIарча шу даьккхар Юрюзань яхача городерча (Урал) № 1 йолча школа дешархоша кIезиг-кIезига гулъеш турпалех йола материалаш гулъеш. Шоаш лохаш йолча материалий хьакъехьа дийцар цар областной кагирхой газета оагIонаш тIа. Турпалех дола дувцар, сурташ, цар сийна егIа обелиск хьеллаш даьккха сурт дахьийтар Венгерски социалистически болхлой парте ЦК хьалхарча секретара Янош Кадара. Цул тIехьагIа Венгрера жоп кхаьчар:

«Деза доттагIий! Са дог чIоагIа тохадалийтар шун письмос, газета тIа язъьяча статьяс, фотосурташа. Цу доллача хIамаша тешал ду вай халкъашта юкъера доттагIал чIоагIеи хадаргдоацаши хилара. Уккхаза тханига, венгерски лаьтта а, иштта безамеи йоакхонцеи гIулакх ду венгерски халкъа паргIатон иразн бахьан долаш шоай вахар дIаденнача советски тIемахой кашамашта. Тхогара доккха баркал дIаэца. Янош Кадар».

Школе дIадилла улл из письмо. Сел дукха ха а яй турпалаш боабаьчча метте памятник дегIа.

Артур Зуевский. (АПН).

ДИАГНОЗ—Е ХЕТАРГАХЬА?

Сийлахь-вокхха австрийски композитор Вольфганг Моцарт ханал хьалха валарах Iалаьмате дукха легендаш араьннай. Царех цаI массанена а йовзаш я. Цу тIа йоах, Моцарт пачхаьха коа тIарча капельмейстера Антонио Сальере дохьож а дуадаь вийнав ший цунца яхь хиларах.

Цхьабакъда, укх тIеххьарча хана шекo ю Моцарт низагIа вийна хиларах. Из бакъду «веза Моцарт» лоархIаш волча вокккхача чехословацки Iимахочо - токсиколога Иозеф Сайнера а. Моцарта вахара тIеххьарча денoех долча дукккхача литератургеи документашкеи хьежа чакхваьннав чехословацкий Iилмахо. Цун вIаштIехьдаьннад вIалла довзанза хинна Моцартеи цунна гарга лаьттача наьхеи письмош лаха. Царга гIолла цо шоаш мадарра хьаоттадаьд композитора лазарах дола деррига бахьанаш.

Iилмахочо соцам баьб, медицине довзаш дола цхьаккха тайла дохьаж дуадаь веннавац Моцарт, жамараштa кхийтта хронически лазар — уремиц бахьан долаш ше веннав, аьнна.

Т. МАРТЫНОВА, ТАСС корреспондент.

Прага.

ЯПОНСКИ МЕДИЦИНЕРА «ТАМАШ»

Японски лорий вIаштIехьдаьннед «гIоравиь саг» юха дийнве. 19-ча августе, Токио ший тайпарча бахьанах хиннад из, садикъа а Iимерца а долча японски ахкан цхьан дийнахьа. Автомашинаца - рефрижераторца Сидзуока яхача городера Токио венав шофер Масару Сайто морожни яхьа. Шибlаь километр бIаьхача наькъан са на тохалуш йолча йовхалон гIоарал доадаьд водитела. Морожни еш йолча «Мэйдзи» яхача компане здапена гаьна воацаш, наькъа йисте автомобиль юха а соцаяь, шийна бахьа мукъ хьаэца ар̆гIа хьатIакхачачаца йовхалах лекхьа «хала1а» лаьрхIад цо машина-рефрижератора кузов чу.

Балхаш сихденнача дийнахьа «Мэйдзе» яхача компане грузчикашеи болхлошеи теркал даьдиц цу дийнахьа ца воагIаи цхьа за-калчик виса хилар. Цхьабакъда, цул тIехьагIа болхлоех цхьане вийнай водитель тIа а воацаш литта машина-рефрижератор. Лехача, цхьаккха дича а коравьвац шофер. Берригаш а цхьана дагабаьнначул тIехьагIа рефрижератор хьайийллай, юххера а, цу чура коравьь шофер. цхьабакъда, «ГIоравь» а волаш. Рефрежератора чухьарча термометра тIа нулал лохеха 10 градус хьахьокхаш хиннай.

Сихха эггара гаргагIча больнице дIавихьав водитель. ВIаштта лоссех сахьата къахьийгад лорашо гIоравьча саги тIа, хIаьта цар из юха дийнве вIаштIехьа а даьнкад. ХIанз верзаш воагIа Масару Сайто. Лораша яьхачох, «бехьа ваь» баашн хьоволача газах доьнна дохьаж чуйза хиннад Сайтос юххьанца, хIаьта цул тIехьагIа гIоравьа.

В. ДРОЗДОВ. ТАСС корреспондент.

Ставрополье—хьоашалгIа

СалеIачул тIехьагIа селхан Пятигорске яхай Л. Ю. Лермонтова цIерагIча республикански драматически театра коллектив. Городa а юрташкарча а къахьегамхошта тайп - тайпара спектаклаш оттаергья артисташа. Уж я «Кожевниковеи Токаревеи «Щит и меч», В. Розова «Затейник», В. Соловьева «Денис Давыдов», Гончаровеи Розовеи «Обыкновенная история», Вампилова «Прощание в июне» яхараш, кхыяраш а — ерригаш нйс спектакль.

Кхо кIира гаргга ха йоаккхаргья цига вай артисташа. Цу хана дукххача зрителашца вIашагIкхета вIаштIехьдаргда цар. Цигара ше цIаенача тIехьагIа вай республике ший керда сезон дIайолаергья театра коллективо.

Электропромышленноста Сефийски Iилма - конструкторски институте хьадагалувц Болгаре а кхыча мехий а промышленносте шерра пайда эцаш йола керда электрически машинаш.

СУРТА ТIА: конструктораш В. Братиновскийи, Г. Кругловеи, Iилман болхло Тронкова Марияи лахкача частотах болх беш йолча металлургически пишкий выключателa хьалхашка.

БТА—ТАСС сурт.

УКХАЗА САКЪЕРДАМЕ Я

«Старогрознефта» НПУ чуйоагIаш я города Старопромысловски района пхийтталагIча участкера клуб.

«ТIехдика болх бу клуб» яха цIи яккхара культпросветболхлоша дIайолаяьча социалистически яхье хьалхарчарца яьлар цун коллектив. Цу хьакъехьа клуба болхлоша шоашта хьалхашка оттадаь декхараш доккхий да. Уж кхоачашлара низ а хьинар а ца кходеш къахьег укхаза болх беча хIаране.

Октябра 50 шу дузача денна сийленца накъабахара, КПСС XXIII-ча съезда решенеш вахара юкъеяхьара тIаберзабаь ба тайп-тайпара формаши методаши юкъе а йоалаеш цига беш бола болх. Укхаза каст-каста хул къахьегама а тIема а ветеранашца вIашагIкхетараш. тематически а салоIама а сайренаш. литературни диспуташ- конференцеш. лекцеш еш, докладаш ю.

Сакъердаме яр дукха ха йоаццаш клубе йиша «Къахьегама а къовсама а турпалера никъ», «Сийлахь-йоккха Социалистически революции адамий прогресси» яха лекцеш. Белгаллаккха деза хIара бетта дикъазза укхаза Ленински дешараш чакхдоахаш хилар. Цу тайппара лекцеш тIеххьарча хана ткъаь бархI йийшай. Граждански а Дай-мехка а тIемашка дакъа лаьцараш юкъе а болаш цар шоай а новкъостий а турпалерча гIулакхех дувцаш борхI тематически сайре хиннай.

Клубе хадданза болх беш я художественни самодеятельность. Дукха ба искусство боккъонца дукха а езаенна укхаза баькхараш. Царна юкъе ба шоай автораш, композитораш. Шоай района предприятей а организацей а болхлошта меттел кхычарна а гIулакх лу клуба болхлоша. Масала, Сунженски района кхашка бригадашка, юрташкарча клубашка нйс концерт деннад самодеятельни артисташа, хIаьта Наурски района комсаш лелаерашта хьалхашка ворхI концерт оттадаьд.

Клуба балха юкъе шерра юкъейоалаяьй укх тайпара формаш. Паспорташ, комсомольски билеташ дIалулга, Советски Эскаре гIулакх де бохийтараш торжественно накъабоахилга.

Из деррига а клуба болхлоша шоай клуба активаца ду. Балха дика хьокхамаш гойтарца белгалбаьнна ба берий ясле заведующи йола Г. Горина, механически мастерске болхло Думгайтес, кочегар Н. П. Мысина, пенсионер Сергеев, кхыбараш а. Духьала цу актива низаца кийчъяь я укхазара «Советски Iаьдала — 50 шу», «Владимир Ильич Ленин», «Пятилетка — вай низи хьинари», яха а кхыйола а стендаши выставкаши.

Ала деза шоаш мел бу болх поселкови Советаца, райвоенкоматаца, комсомольски организацешца айхха бувзам а лоаттабеш беш хилар.

Специальни образовани а йолаш шоай гIулакх дика довзаш ба укхазара дукхагIбола болхлой. Масала, педагогически институте дешашехь а общественни профессей факультет йисте а яьккха хIанз укх клубе художественни кулгалхо а волаш ва Е. Петропавловский. Юкъера музыкальни образовани йолаш я кружока кулгалхо К. Власова.

П. СЕРГЕЕВ.

СовгIата цIа лу

Советски Iаьдала 50 шу дузаш колхозницана — доярина Пелагея Стрижаковайна ший тайпара совгIат дергда — кирпишках даь дикъ цIа дола цIенош.

Иштта паьрхIад Ростовски областа Неклиновски района Мичурина цIерагIча юртбоахама артела члений собране. Из колхоз вIашагIъеллача дийнахьа денз цига болх беш хьайоагIа Стрижакова. «Сийлахьа колхозница» яха цIи еннай цунна. Цо мел йоаккхача хана мукъаллийтай из коммунальни гIулакхаш дарах телача маьхах. Уж тайпа льготаш гел Мичурина цIерагIча колхозни боахама берригача ветеранашта.

Татьяна ДУДКИНА, АПН корреспондент.

СПОРТ

ДИКА АЬТТУВ БАЬЛАР ВОЛЕЙБОЛИСТИЙ

Воронеже дIайихьар Российски Федераци берий спортивни школай волейболисташта юкъе хинна яхьаш. Уж хIанз чакхъяьннай. Цига дакъа лоацаш хилар вай республика просвещене министерстве чуйоагIача берий спортивни школай волейболисташ а, хIаьта Ростовера, Краснодарера, Ставрополера, Волгоградера, кхыча городашкара а баьхка спортсменаш.

Дика хьокхамаш гойтар цу яхье вай республика командас. Ерригача яхье цкъа мара ийшанзар из. Цул котъяьлар Воронежа команда. ШоллагIа моттиг а яьккха ноябрь бетта город Горьке хургйолча финальни яхьашка дакъа лаца бокъо яьккхар вай спортсменаша.

* * *

Цу ханна Аикополь яхача городе а къовсамаш лоаттадир кхыча волейболисташа. «Спартак» яхача обществай къонача волейболисташта юкъе Ерригсоюзни хьалхара моттиг яккхара яхьаш хилар. Цига дакъа лаьцар Московерча, Ленинградерча, Алма-Атерча кхыча а командаша.

Укхаза а дика аьттув баьлар вайчара. Шоайла кот Алма-Атински команда мара а ца йоалийташ шоллагIа моттиг яьккхар цар. Из боккха толам ба. Соахка цу тайпарча яхьашка эггара тIехьара моттиг мара кхаьчаяцар вайчарга.

О. СМЕРКАЛОВ.

КIАЛТОХАРГАХ ЛАТАР

Классически кIалтохаргах латаш «Трудовые резервы» яхача спортивни общества Российски Совета хьалхара моттиг яьккхара яхьаш хилар Орел яхача городе.

Хьалхарчарца кIувса тIа ваьлар республика викал — профессионально - технически училища преподаватель Албаков Хьамид (дайга дозал). Из летар соахка РСФСР-а чемпион хиннача В. Рыбаковца (Новосибирск). Юххьанца совле Хьамидага яр. Дукха ца говш Рыбаков эшавир цо. Цкъа мара ийшанзар из цу яхье. ШоллагIа призовой моттиг цунга кхаьчар. Ах дозал долчарца къувсаш вар грозненец Приймаков Александр. БархIлагIча минуте «Трудовые резервы» Центральни совета чемпион В. Злобин (Киров) эшавир цо. Баллашка диллача кот а ваьнна Россе чемпион хилар А. Приймаков. РСФСР-а сборни командана юкъевахав из.

В. САЙДАЕВ.

ЛадувгIа

5 сентябрь. 1967 шу.

РАДИО: 6.30 — Нохч-ГIалгIайчен лаьттaлеладерхо (эрсий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.10 — «Грозненский рабочий» «Комсомольски племя» яхача газетий обзор. 7.20 — Передачай программа. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Ведана района художественни самодеятельноста концерт. 8.45 — Лев Толстойи дын. 9.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — «Къона тIехь» (гIалгIай меттала). 16.20 — Партийни группаш — производстве хьалхалаттараш» беседа. (гIалгIай меттала). 16.45 — «Керда хоамаш» (гIалгIай меттала). 17.00 — Машенаькъа Грозненски дистанце болхлошта дола концерт. 17.30 — «Тха индустриальни край». (эрсий меттала). 17.45 — Тха микрофона хьалхашка (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — «Керда хоамаш» (эрсий меттала).

УКВ: 9.00 — «Советий мехка къона литератораш». 9.30 — Р. Вильданов — симфони. 10.26 — Школьникашта передача «Кхетама тамашийна мехка накъавахар» 11.10 — Концерт-очерк «Республика заслуженн артист Евгений Кабкало» 18.00— П. Чайковске «Пиковая Дама» яха опера. 20.50 — Советски композиторий произведенеш тIара симфонически концерт. 21.25— Передача «Сица дикагIа мелдар Даьхенна хетадергда вайI».

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 17.30— Бераштa «Походашка яхад тхо» (передача) фильм. 18.15 — Телевизиони кердадараш (нохчий меттала). 19.00 — Киноочерк «Колхоза экономисташ». 19.15 — Нохч-ГIалгIай ашарий исторера. 19.45 — Телевизиони кердадараш. 19.55 — Мехка фильмтелестудеш. 20.35 — Шоана, бераш! 20.45 — «Цагена шийтта каша» яха художественни фильм. 21.20 — «Евгений Онегин», телевизиони передача.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. 3-39-11; бехкокхама секретара—3-34-38; партийни вахареи, культураи, промышленностеи отделий—3-42-30; юртa боахамеи письмойи отделий — 3-42-28:

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Ленина. 11 (3-й этаж) Телефоны: редактора — 3-44-96, зам редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Револющe проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05296, Заказ № 4269,